

V I E N Y B Ė

71 M. 24 N.

412 Bedford Avenue
Brooklyn 11, N. Y.

1957 BIRŽELIO (JUNE) 12 D.

Telefonas:
EV 4-0862

KAINA 10 c.

PASIŪLYMAS MASKOLIAMS TRAUKTIS IŠ PABALTIJO

PJT NORI ATSAKYTI CHRUSČIOVUI

Ryšium su Chruščiovo pareiškimais per "Columbia Broadcasting System" PJT birželio 3 d. paprašė Jungtinių Valstybių Ryšių Komisijos (Federal Communications Commission) pirmininką G. C. McConaughy patvarkymo, kad CBS duotų PJT (Pavergtoms Jungtinėms Tautoms) tiek pat per savo televiziją ir radiją nemokamo laiko atsakyti į Chruščiovo melus, kiek davė laiko Chruščiovui savo melais klaidinti JAV visuomenę. Prašymo nuorašas įteiktas ir CBS prezidentui dr. F. Stanton.

Kartu PJT išleido spaudai pareiškimą, kuriame pažymi, kad tol, kol sovietų pavergtosios Centro ir Rytų Europos tautos negali laisvais rinkimais tarptautinėje priežiūroje, visos sovietų okupacines jėgas atitraukus, be jokios baimės ir prievartos pareikšti savo valios, Chruščiovo propaganda, kad dabartinė padėtis sovietų pavergtuose kraštuose remiasi tų tautų valia, yra akiplėšiškiausias melas.

PJT pabrėžia, kad sovietų pavergtųjų Centro ir Rytų Europos valstybių laisvė bei nepriklausomybė negali būti sprendžiama sovietų pasitraukimo apgaulingais pažadais, bet tik besąlyginiu sovietų karinių ir policinių jėgų atsiūkavimu. Sovietų pavergtosios tautos žino ir laisvasis pasaulis to neturi išleisti iš akių, sakoma PJT pareiškime, kad Chruščiovo siūlomas sovietų kariuomenės atitraukimas mainais už JAV pasitraukimą iš Europos ir NATO likvidavimą faktiškai reiškia ne ką kitą, kaip sovietinę vergiją visai Europai.

LENKAI GRĮŽTA

Pernai į Lenkiją iš Sovietų Sąjungos sugrįžo 30,000 lenkų ir per pirmuosius tris mėnesius šiemet grįžo 27,000 Repatriacijos įstaigos pranašauja, kad ligi šių metų pabaigos į Lenkiją iš Sovietų Sąjungos bus grįžę 120,000 lenkų, o kitų metų skaičiai būsią dar aukštesni.

Dalis žmonių repatriuojama ir iš Lietuvos.

• Amerikos armijos inžinieriai išradę radijo siųstuvus ir priimtuvus, kuriuos kareiviai galės nešioti savo šalmuose.

Neseniai įvykę pasikeitimai Vlike. Nuotraukoje vaizduojamas momentas, kada senasis Vliko pirmininkas Jonas Matulionis (dešinėje) perduoda tas pareigas dr. Antanui Trimakui (kairėje). Vidury stovi K. Bielinis ir prof. B. Vitkus. Dabartinį Vliko prezidiumą sudaro: dr. A. Trimakas, pirmininkas, J. Šiklorius, vicepirmininkas, ir H. Blažas, sekretorius. Vykdomosios Tarybos pirmininku išrinktas J. Glenza, o nariais -- dr. P. Karvelis ir J. Karys.

(V. Mazelio nuotrauka)

STASSENAS GIRIASI DERYBOMIS

Trumpam laikui grįžęs iš Londono prezidento Eisenhewerio įgaliotinis Harold E. Stassenas sako, kad nusiginklavimo derybos su sovietais vykstančios "iš lėto ir atsargiai", bet sėkmingai.

Prieš grįždamas į Washingtoną, Stassenas kalbėjosi su Sovietų delegatu Valerianu Zorinu, taip pat su Vakarų valstybių diplomatais įvairiais klausimais, liečiančiais pasiūlymus sulėtinti branduolinių ir kitokių ginklų gamybos lenktynes.

Stassenas atvyko į sūnaus Glen mokslo baigimo ceremo-

nijas, Virginijos Universitete, Charlottesville, Va.

Pasitaręs su valstybės sekretorium Dulles, Stassenas šios savaitės pabaigoje grįžta į Londoną tolimesnėms deryboms.

Manoma, kad Stassenas nusivėš konkretų Amerikos nusiginklavimo pasiūlymą Sovietams ir Vakarų valstybėms. Tai bus bendro pobūdžio pasiūlymas, liečiąs Aliaskos, Kanados ir Sibiro "inspekciją iš oro".

• Sovietų ambasadorius Zarinubinas lankėsi valstybės de-

partamente ir siūlė Amerikai keistis su Sovietų Sąjunga naftos, akmens, anglies ir plieno pramonės specialistais.

• Londono nusiginklavimo konferencijos posėdžiai atidėti vienai savaitei. Amerikos ir Britanijos atstovai tarėsi dėl pradinių nusiginklavimo pasiūlymų. Šios savaitės pabaigoje Stassenas grįžta į Londoną.

• Praeitą šeštadienį 30 Amerikos fermerių delegacija išskrido į Sovietų Sąjungą. Vienas fermerių pareiškė, kad

Kaip žinoma, užpraitą sekmadienį Chruščiovas pasiūlė pasitraukti iš Vengrijos ir kitų kraštų, jeigu Amerikos kariuomenė pasitrauktų iš Vakarų Vokietijos ir kitur.

Dabar, praitą sekmadienį, senatorius William Knowland, kalbėdamas iš to paties televizijos tinklo pasiūlė Amerikos vyriausybei išmėginti Sovietų Sąjungos komunistų partijos sekretoriaus nuosirdumą. Pagal senatoriaus planą, įteiktą valstybės sekretoriui Dulles, Sovietų kariuomenė pasitrauktų iš Vengrijos ir, už tai, Amerika sutiktų, kad Norvegija būtų neutrali Baltijos valstybių bloko nariu.

Senatorius Knowland, betgi, pareiškė, kad "Jungtinės Valstybės neturėtų pasitraukti iš Europos vienu kartu". Vietoj to, jis valstybės sekretoriui Dulles siūlo, kad Amerika pirmiausia "išmėgintų su Vengrija".

Jeigu Sovietai nepriimtų šio pasiūlymo, liečiančio Vengrijos ir Norvegijos kombinaciją, senatorius Knowland turis alternatyvą. Tada, anot jo, Jungtinės Valstybės turėtų raginti Sovietus pasitraukti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos, kaip atlyginimą už tai, kad Norvegija būtų visiškai neutrali valstybė.

Jeigu sovietai sutiktų priimti vieną šių pasiūlymų, tada, anot Kalifornijos senatoriaus, jiems būtų galima pasiūlyti palikti Lenkiją laisvą nuo Kremiaus įtakos. Tuo atveju, jis sako, Jungtinės Valstybės galėtų pasitraukti iš Graikijos.

Tokiu būdu, senatorius Knowland sako, šios dvi valstybės galėtų pradėti spręsti savo kariuomenių atitraukimo problemas, apeidžiant vieną kraštą po kito ir žiūrėti, kaip visa tai seksis.

Bet senatorius Knowland mano, kad, jo įsitikinimu, komunistinė valdžia Vengrijoje netvertų nė savaitės laiko, jei tik Sovietai atsiimtų savo kariuomenę. Bet vistiek, anot jo, Jungtinės Valstybės turėtų raginti Maskvą daryti šį žygį ir duoti pasauliui progos pažiūrėti, kaip vengrai remia Kadaro režimą tada, kai vyksta laisvi rinkimai.

šios delegacijos tikslas pamatyti Rusiją ir jos gyventojams parodyti, "mes ne tokie blogi, kaip piešiami".

• Sovietų žinių agentūra praneša, kad Kaukaze mirė Georgij P. Korojev, 157 m. amžiaus. Agentūra sako, kad Korojevas buvęs gen. Ermolovo virėju.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

JUOZAS TYSLIAVA, Editor
Publisher: V. GEDGAUDAS,
Managing Editor: VYTAUTAS
MISKAUSKAS, Assoc. Editor;
VALERIE TYSLIAVA, Bus.
Manager

Editorial and Business Office:
412 Bedford Ave., Brooklyn 11,
N. Y. Tel. EVergreen 4-0862.
Entered as Second Class Matter
October 23, 1907 at the Post
Office of Brooklyn, N. Y.

SUBSCRIPTION RATES:
USA per year \$5.00
Other Countries \$6.00
Advertising rates on application

Baisusis Birželis

Tur būt, reta kuri kita tauta, kaip lietuvių, yra tiek kraujo išliejusi, tiek aukų padėjusi ir tiek kentėjusi dėl neginčijamos savo teisės gyventi.

Lietuvos istorija yra kupina pavyzdžių, kaip lietuviui savo gyvenbę teko pirkti krauju, kančia.

Bolševikai, okupavę Lietuvą, nuo pat pirmųjų okupacijos dienų ėmė zudyti lietuvių tautą, kitais žodžiais tariant, vykdyti lietuvių tautos genocidą. Visų pirma jie naikino lietuvius inteligentus: juos areštavo, trėmė ir žudė. Tačiau šios lietuvių tautos priemonės nublunka, kai jas palygini su pirmosiomis masinėmis lietuvių deportacijomis, įvykdytomis 1941 m. birželio mėn. Tai pirmosios masinės lietuvių deportacijos iš savo krašto į tolimąsias ir šaltąsias Rusijos sritis. Tūkstančiai ginkluotų čekistų nakties metu veržėsi į Lietuvos gyventojų butus, areštavo moteris, vaikus, senelius ir ligonis, kimšo juos į gyvulių vagonus, be tuonos karnio ir vandens lašo išstisomis savaitėmis vežė į tolimąsias Rusijos sritis vergų darbams, nežmoniškai kančiai ir žiauriai mirčiai.

Be šių pirmųjų deportacijų, bolševikai antrosios okupacijos metu įvykdė dar keletą masinių deportacijų, išveždami šimtus tūkstančių nekaltų ir niekuo dėtų Lietuvos gyventojų.

Išvežtieji lietuviai vieni mirė toli nuo savo tėvynės, nepakėle nežmoniskai žiaurių gyvenimo sąlygų ir vergų darbo, kiti, išbadėję ir pallegę, tebevelka sunkų vergo jungą. Tik maza jų dalis (daugiausiai besveikatos seniai) sugrįžta namo, kad mylima tėvų žemė pridastų išskankintus jų kaulus. Ir namie juos pasitinka veretja, baimė, skurdas, vargas, badas.

Mes, gyvendami laisvajame pasaulyje, naudojames visomis žmogų reikalingomis laisvėmis. Išvykdami iš tėvų žemės, mes išsinesėme šventą pareigą -- kovoti dėl lietuvių tautos laisvės ir lengvinti kiek galint žiauria mūsų brolių tautą.

Baisių birželio įvykių minėjimas, virstęs per eilę metų tradicija, yra ne tiek proga, bet ir akstinas mūsų pareigai atlikti. Iš vienos pusės tie

LAIŠKAI

Gerb. Leidėjau ir Redaktorai: Vienybės 1957 m. gegužės 8 d. laidoje buvo perspausdintas iš Europos Lietuvis šio laikraščio bendradarbio L. S. straipsnis "Seni ir nauji būdai lietuvių išlaikyti", visiškai nepažymint šaltinio.

Zinodamas, kad toks šaltinio neįvertinimas skriaudžia Europos Lietuvį tiek moraliai, tiek ir materialiai ir remdamsis įprastiniais spaudos etikos dėsniais, turiu garbę prašyti Tamstą, Pone Leidėjau ir Redaktorai, artimiausiam savo laikraščio numeryje nurodyti minėtojo straipsnio šaltinį.

M. Bajorinas
Europos Lietuvos Leidėjo
Lietuvių Namų Akc. B-vės
Direktorių Pirmininkas

PRAŠO ŽINIŲ APIE LAISVAMANIŲ DRAUGIJAS

Prašau žinių apie lietuvių laisvamanių draugijas: Lietuvių laisvamanių susivienijimą, Lietuvių laisvamanių federaciją, Lietuvių laisvamanių sąjungą, Amerikos lietuvių laisvamanių etinės kultūros draugiją ir laisvamanių etinės kultūros draugiją, kuri veikė Lietuvoje. O kadangi šitos žinios reikalingos dėl Lietuvos Enciklopedijos, tai jos turi būti tikros, trumpos ir aiškios, būtent: kada ir kieno draugija įkurta, kaip ilgai veikė, kiek turėta kuopų ir narių, kokie laikraščiai buvo leisti, kas apskritai veikta, kas kuriuo metu vadovavo.

Apie pirmąsias 4 draugijas prašau žinių iš senųjų Amerikos lietuvių, o apie 5-ją iš naujųjų. Žinias prašau siųsti ne vėliau liepos 15 d. Tik nepamirškite jų atsųsti, kad

įvykiai turi sustiprinti mums pačiuose laisvės kovos ir jai aukojimosi ryžtą. Iš antros pusės jie yra proga belstis į laisvojo pasaulio apmąstusią sąžinę, skelbti lietuvių tautos baisiąją kančią, laisvajam pasauliui nurodant komunistinę grėsmę ir reikalaujant Lietuvai nepriklausomybės, nes ji yra vienintelis tikrasis kelias į lietuvių tautos laisvę.

Patikimiausia firma siuntiniams persųsti į SSSR, Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitus kraštus:

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 16, N. Y.
Mūsų firma dabar taip suorganizuota, kad kiekvienas siuntinys išsiunčiamas per 2-3 dienas ir adresatą pasiekia per 6-8 savaites. Oro paštu siuntiniai pasiekia per 6-8 dienas. Galima siųsti naujus ir dėvėtus drabužius, maisto produktus, vaistus, siuvamos mašinos, akordijonus ir kitą. Garantuojame gavėjos pasirašytą kvitą. Firma atidaryta kasdien, taip pat sekmadieniais nuo 9 iki 6 valandos, šeštadieniais nuo 8 iki 4 val.

Telefonas IN 7-7272, 7-6456.

MŪSŲ SKYRIAI:

New York City, 78 Second Ave., ORchard 5-1540
Detroit 12, Mich., 11601 Jos. Campau Ave., TOWnsend 8-0298
Hartford, Conn., 651 Albany Avenue, CHApel 7-5164
Los Angeles, Calif., 121 S. Vermont Ave., DU 5-6550
Philadelphia, Pa., 832 North 7th Ave., WA 3-1747
Chicago, Ill. 3741 W. 26th St., Chicago, Ill.
Newark, N. J. 263 Market Street, Newark, N. J.

paskui nerelkėtų "rugoti", kam Liet. Enciklopedija pamiršo lietuvių laisvamanius ir jų draugijas.

Dr. Alg. Margeris
3325 S. Halsted St.
Chicago 8, Illinois

BAIGIMO IŠKILMES

Birželio 6 d. Putnam Catholic Academy, Putnam, Conn., įvyko baigimo iškilmės. Tarpe 27 šiais metais mokyklą baigusiu buvo septynios lietuvaitės: Juratė A. Bernotaitė, Roma S. Bliskytė, Gražina M. Gulaitė, Dalia M. Kebliuskaitė, Kristina Paprockaitė, Gražina V. Paulukonytė ir Aldona Simutyte. Lietuvaitės kaip grupė parodė gana aukštą pažangos lygį moksle, iš jų tarpo buvo ir klasės pirmoji mokinė Kristina Paprockaitė, kuriai ir atiteko garbė pasakyti klasės vardu atsisveikinimo žodį. Iš dviejų pagyrimo lapus gavusių abiturientų už ypatingą pažangą muzikoje vienas irgi teko lietuviutei -- Aldonai Simutytei.

Diplomus abiturientėms išdalinio Norwich Vyskupas B. J. Flanagan. Į baigimo iškilmės buvo suvažlavę abiturientų tėveliai iš New Yorko ir kitų miestų.

TONIKAS VIDURIAMS

Cia yra naminė gyduolė: mišiny sėklų, žolijų ir sėklių. Ji vartojama arbatos formoje nuo šių ligų: skilvio nevirškinimo, inkstų (kidneys), odos išbėrimo, gerklės užkimo, plaučių uždegimo, vidurių liuosavimo, puslės ligų, širdies supykimo, šturpuliavimo, peršalimo, dieglių, reumatizmo, bronchito, rožės, riemens deginimo, galvos skaudėjimo, sąnarių gėlumo, ir nuo daugelio kitų vidurių ligų. Šios arbatos svaras kainuoja \$4.00.

ALEXANDER'S CO.
414 Broadway
South Boston 27, Mass.

SEE WHY IT PAYS to save here!

Effective July 1, 1957:

DIVIDENDS COMPOUNDED QUARTERLY - with "extra-profit" days each quarter. Deposits made during the first 10 business days of July, October, January and April will earn dividends from the 1st of the month, if left to the end of the dividend period. "Extra-profit" days each month, too! During all other months, dividends will be paid from the 1st of the month on deposits made during the first 3 business days.

The latest dividend was at the rate of 3% a year -- open your savings account here now!

THE Kings County SAVINGS BANK

Incorporated 1880

2 CONVENIENT OFFICES:

133 Broadway at Bedford Avenue

880 Eastern Parkway at Nostrand Avenue

Member Federal Deposit Insurance Corporation

All Languages Typewriter Co., Inc.

Lietuviškos ir angliškos rašomosios mašinėles žemiausiomis kainomis:

Nuo \$30.00 ir tt.

Taip pat skaičiavimo mašinos, mimeografi ir kiti raštinės reikmenys.

119 WEST 23rd STREET
NEW YORK 11, N. Y.
CHelsea 3-8084

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA IR JŪRGIS JOKUBAČIAI

322 UNION AVENUE,
BROOKLYN 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 7-2089

Fire - Auto - Liability - Burglary - Glass Plate

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street
Brooklyn 1, N. Y.
MAin 4-6400

700 Caroline Ave.
N. Valley Stream, N. Y.
VALley Stream 5-0783

Life - Health - Acc. Household - Compensation.

PARK FLORIST

MATTHEW MAZEIKA, sav.
Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE
(Skersai nuo Haven teatro)

WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. Virginia 9-3112

LAI DOTUVIU DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

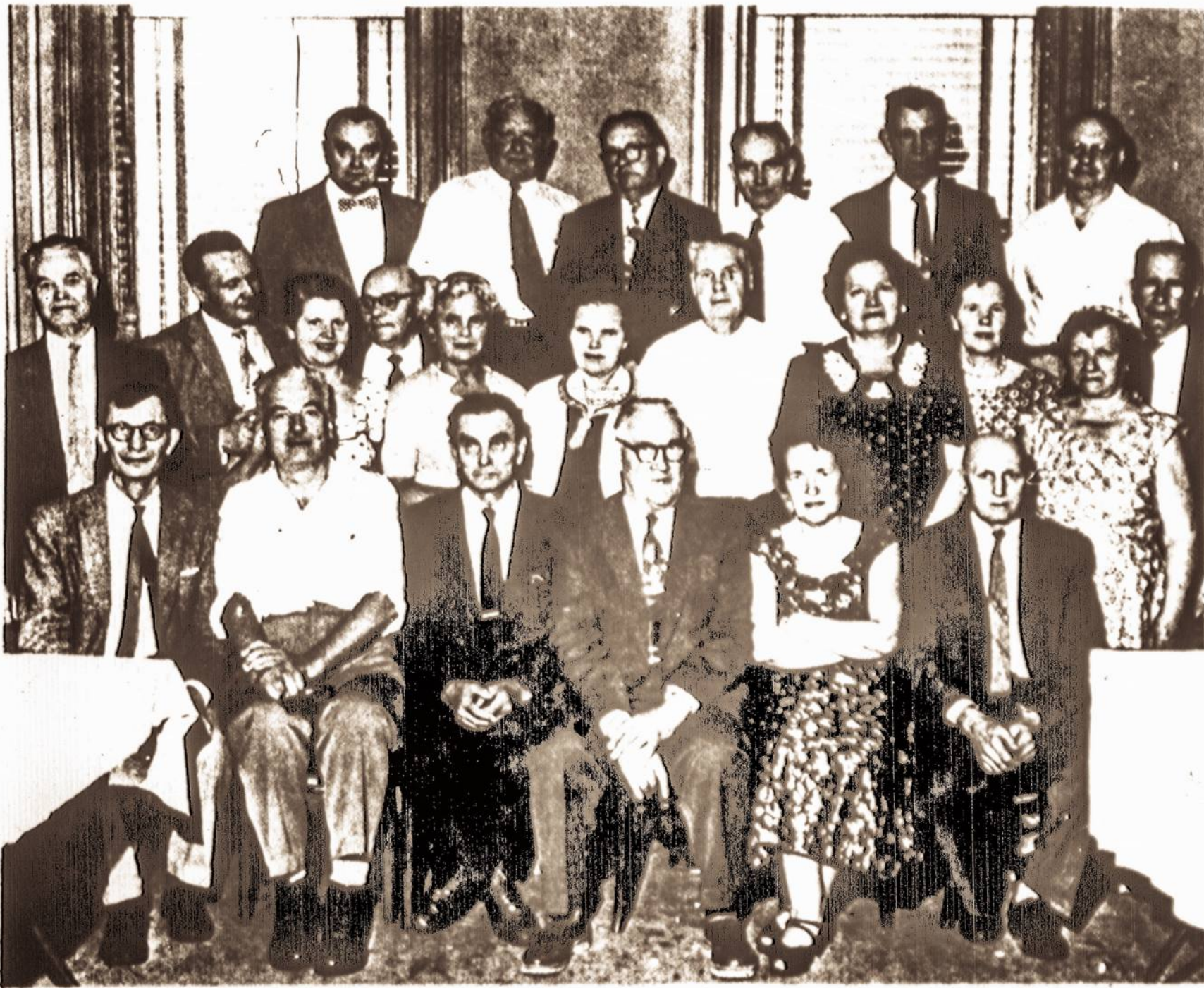
(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

SAVAITĖ PASAULYJE

- Fidel Castro vadovaujama Kubos sukilėlių skaičius didėja, nežinoma, kad prezidentas Fulgencio Batista neseniai žadėjo juos likviduoti "į savaitę laiko".
- Vokietijos evangelikų bažnyčios vyriausybė praneša, kad Biblija esanti išversta į 1,108 skirtingas kalbas. Paskiausiai Biblija buvo išversta į Bemba kalbą, vartojamą Šiaurinėje Rodezijoje, Afrikoje.
- Viena Budapesto gatvė, savo laiku vadinama Andrassy, vėliau Stalino, dar vėliau "Vengrijos jaunimo", dabar pavadinta "liaudies respublikos" vardu.
- Nacionalistinės Kinijos pasiuntinybė Saigone, Pietų Vietname, gavo 25,000 ten gimusių kinų prašymus vykti į Taivano (Formozos) salą.
- Praeitą savaitę tarp Amerikos ir Lenkijos pasirašyta dvi ekonominės sutartys. Viena jų leidžia Lenkijai pirkti Amerikos ūkio produktų ir kasyklų įrengimų už 49 milijonus dolerių. Antroje sutartyje numatoma Amerikos paskola Lenkijai dar 56 milijonų dolerių sumai.
- Senatorius Knowland pasisakė prieš Amerikos prekybą su komunistine Kinija. Demokratai siūlo šį klausimą persvarstyti ir komunistinei Kinijai taikyti tokias pat sąlygas, kaip ir Maskvai.
- Praeitą sekmadienį Romoje ir kituose miestuose buvo minima Italijos respublikos 11 metų sukaktis. Iškilnėse dalyvavo kariuomenė, tankai ir sprausminiai lėktuvai.
- Amerikos sveikatos įstaigos įspėja, kad influencijos epidemija, kuri dabar siaučia Tolimuose Rytuose, gali su išten atvykstančiais keleiviais persikelti į Amerikos vakarus.
- Saudi Arabijos karalius Saud aplankė Jordano sostinę Amman ir tarėsi su 21 m. amžiaus karaliumi Husseinu dėl bendrų pastangų kovai su komunizmu.
- Chruščiovas, atvykęs su Bulganinu į Helsinkį, pareiškė, kad Suomijos neutralumo politika turėtų būti pavyzdžiu visai šiaurės Europai ir visam pasauliui. "Visa Baltijos sritis turėtų būti neutralumo ir taikos zona", pareiškė Chruščiovas.
- Izraelyje, Nagevo tyruose, rastas antras aliejaus šaltinis, žymiai didesnis už anksčiau rastąjį.
- Jugoslavijos krašto apsaugos ministeris Ivan Gosnjak atvyko į Maskvą deryboms. Jugoslavijos ambasada Maskvoje dar neturint žinių, dėl ko bus deramasi.

Lietuvių Darbininkų Draugijos dvimetinio suvažiavimo, įvykusio birželio 1 ir 2 d. d. Brooklyne, dalyviai. Sėdi (iš kairės į dešinę) J. Stilsonas, J. Buivydas, J. Vilkaitis, J. Hermanas, B. Spudienė, J. Rimavičius, Stovi: Venciūnas, V. Jackūnas, T. Buivydienė, V. Gerickas, O. Aukštuolienė, Adomaitienė, V. Kalvelis, Jarmakienė, M. Akelienė, O. Blažaitienė, Tau rinskas. Trečioje eilėje: K. Bukaveckas, F. Ramanauskas, Kriaučiukas, Anesla, Brazaitis, V. Osipauskas.

(Vienybės nuotrauka)

PIRMIEJI RAŠTAI APIE LIETUVĄ

Pirmieji raštai, kuriuose minima Lietuva ir lietuviai, atsirado Romoje 98 m. po Kristaus, kada romėnų istorikas Tacitas, rašydamas veikalą "Germania", pamini ir mūsų kraštą. Anot Tacito, aisčių giminės (gentės) gyvena dešiniajame Baltijos jūros -- tada vadinamos Svevų jūros -- krantuose. Toliau aiškina, jog aisčiai garbiną savo dievus, kaip prietaro ženklą, turį šerno atvaizdą (signum suis), ir sumaningiau kultivuoja javus bei kitus vaisius negu germanai ar sarmatai (senovės rusai). Taip pat pastebima, kad artimieji slavai (sarmatae et ruthenae) nesą pasiekę tokio kultūrinio stovio kaip aisčių giminės.

Ypatybės, kurios priskiriamos šioms tautoms palei Baltijos jūrą, nėra pažįstamos vėlyvesniems baltams (lietu-

viams, latviams, jotvingiams) -- pvz. viduriniuose amžiuose. Tacitas bus savo informacijas greičiausiai gavęs iš kitų saltinių, kurie esą nepatikimi. Tačiau daug randama informacijų, kurios duoda tikrą pagrindą apie ankstyvus lietuvius bei kitų aisčių tautų žmones, istoriškoje vaizduotėje.

Štai Tacito patys žodžiai: "Už vokiečių (germanų) tautų ribos yra ramių vandenių jūra. Ten pasaulis užsibaigia, kaip daugelis tiki, ir saulės karienta, traukiama liepsnojančių arklių, arti matosi. Ant jūros krantų aisčiai renka blizgantį gintarą (succinum), pačių "glæsum" vadinamą. Gintaro kilmės nežinodami, jie atneša jį Romos pirkliais, nustebdami kad taip jų branginamas. Patys nenaudoja gintaro, bet perleidžia jį mūsų pasauli, pri-

imdami už jį gausų užmokestį".

Tacitas toliau įrodo, jog gintaras yra nutekėję medžių saka, per amžius sustingę.

Tacito istoriniai užrašai yra labai svarbūs šiam amžiui, o ypač mums lietuviams, nes tai yra ankstyviausias Lietuvos istorijos šaltinis.

Benito Nausėda

PASIUNTINYBĖS PRANEŠIMAS

Lietuvos Diplomatinijos Šešas S. Lozoraitis buvo atvykęs į Washingtoną, kur dalyvavo ministro P. Žadeiko laido-vėse.

Būdamas Amerikos sostinėje, S. Lozoraitis lankėsi Valstybės Departamente ir kalbėjosi tenai taip pat klausimais, susijusiais su Lietuvos ministro Washingtono mirtimi.

Einant galiojančiais diplomatiniais įpročiais, Lietuvos pasiuntinybės Washingtono reikalų vedimą charge d'affaires ad interim titulu perėmė pasiuntinybės patarėjas J. Kajeckas.

● Iš Maskvos pranešama, kad Sibire, prie Ob upės, netrukus pradėdama statyti naujas miestas, skiriamas mokslo reikalams. Būsimas miestas, 1,800 mylių į rytus nuo Maskvos, jau dabar vadinamas "mokslo miestu".

● Ingrid Bergman ir jos vyras Roberto Rossellini ruošiasi "antrajam medaus mėnesiui" Sicilijos saloje, netoli tos vietos, kur prieš aštuoneris metus jiedu susipažino, sukan naują filmą. Grįžtančiam, iš Indijos vyrui pasitikti Bergman ruošia sutikimą, tuo būdu norėdama parodyti, kad jiedu neketina skirtis.

PARCELS TO RUSSIA, INC.

pati patikimiausia firma siuntiniams persiųsti į SSSR, Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir kitus kraštus, praneša Newarko, N. J., gyventojams, kad visuomenei pagėdaujant šiomis dienomis Newarko atidaro savo skyrių, kuriam vadovaus Roman ir Veresh, šiuo adresu:

NEWARK

263 MARKET STREET

NEWARK, N. J.

LIETUVIŲ SPORTO KLUBAS KVIEČIA Į

LINKSMĄ SPORTININKŲ PRAMOGĄ

METINĘ GEGUŽINĘ

SEKMADIENĮ, BIRŽELIO 16, 1957, 1 V. P. P.

POLISH NATIONAL HALL PARKE

108-11 SUTPHIN BOULEVARD

JAMAICA, N. Y.

PROGRAMOJE:

1. Laimėjimai — 21", 1957 metų Televizijos Aparatas ir kitos dovanos.
2. Mūsų šauniasiuųjų, iki 10 metų amž., komiškos sporto varžybos, kurių laimėtojai gaus dovanas.
3. Šokiai grojant ROMO BUTRIMO Orkestrui.
4. Moterų krepšinio rungtynės tarp Toronto "Aušros" ir Brooklyno LSK. Rungtynių vieta: prie Polish National Hall Parko. Pradžia 2 val. po pietų. Įėjimas su pikniko bilietais.
5. GAUSUS BUFETAS.

Įėjimo bilietai gaunami: Juozo Ginkaus Saldainių Krautuvėje, 495 Grand St., Brooklyn, N. Y.; Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Brooklyn, N. Y. ir Lietuvių Atletų Klube, 1332 Halsey St., Brooklyn, N. Y.

Bilietų kaina: 90c.—City Tax 05c., viso 95c.

L. S. K. VALDYBA

Dabar

Eisenhoweris andai pasakė, kad Amerika, kaip ir dabar Britanija, anksčiau ar vėliau turėsianti "daryti biznį su komunistine Kinija."

Kadangi valstybės sekretorius Dulles šiuo klausimu yra griežtai priešingos nuomonės, todėl šį prezidento pareiškimą Amerikos spauda dabar vadina "bombos sprogimu".

Tiesa, kaip kai kurie laikraščiai skundžiasi, kad Korėjos karo metu komunistinės Kinijos kariuomenė sunaikino dešimtis tūkstančių Amerikos karių.

Bet taip pat yra tiesa, kad dar didžiojo karo metu Rooseveltas sutiko pusę Korėjos pavesti komunistams...

Taip pat yra neginčijama tiesa, kad toks specialus Roosevelto pasiuntinys, kaip gen. Marshallas, tuojau po karo nuvyko į Kiniją ir ten mėgino suderinti stygas tarp Čian Kai Šeko ir Mao Tse Tungo...

Ar nuostabu, kad dabar prezidentas Eisenhoweris jau pradeda abejoti ta, dar Trumano laikais pradėta, pavogto arklis ir spynos politika?

Kova už Lietuvos nepriklausomybę yra kiekvieno sąmoningo lietuvių sąžinės reikalas.

Taip, matyt, galvojo rašytojas Vilijus Bražėnas, prieš metus laiko pradėjęs kovą su Stamfordo Junior High School vadovybe dėl vieno geografijos vadovėlio -- Our World Today -- kuriame sakoma, kad 1940 m. Tarybų Sąjunga "išlaisvinusi" Lietuvą, Latviją ir Estiją...

Ką gi, anot Bražėno, dabar reikia palaukti, kol Tarybų Sąjunga pradės laisvinti Alaską...

Kadangi tuo vadovėliu turi naudotis paties Bražėno vaikas, todėl tėvo protestas dėl "komunistinės propagandos" netrukus pasiekė Connecticut valstybės spaudos skiltis.

Pasąkoje, tas "vieno asmens karas su Connecticut valstybe" -- jos švietimo taryba -- gali išsiplėsti po visą Ameriką.

Tuo geografijos vadovėliu, kurio autoriai, DeForest Stull ir Roy W. Hatch (abu mirę) "paliejo užnuodytą pieną", naudojasi visos Amerikos mokyklos.

Manoma, kad influencos arba gripo epidemija, kuri dabar siaučia Azijoje, gali pasiekti Amerikos vakarų krantus dar šį rudenį.

Laimei, medicinos mokslas šiandien turi geresnes priemones kovai su ta epidemija, kuri 1917 m. Amerikoje paguldė milijonus žmonių.

Tuo pačiu kartu Amerikos ir Europos sveikatos autoritetai sako, kad šį kartą influencos epidemija nėra tokia stipri ir kad, kaip pranešama iš Indonezijos, Malajų, Hong Kongo, Filipinų ir net Australijos, mirimai reti ir, be to, serga daugiausia maži vaikai ir seni žmonės.

Nėra abejonės, kad influenza, kaip ir kitos epidemijos, cholera, maru ir kitokiais vardais vadinamos, ilgainiui bus nugalėta.

Pavyzdžiui, maras, savo laiku išnaikinęs trečdalį Lietuvos gyventojų, šiandien tik pasakose teminimas.

Medicinos mokslo pažangos dėka, šiandien žmonija yra laimingesnė.

JUOZAS TYSLIAVA

AUTOMATIZACIJA NĖRA TOLIMOS ATEITIES VIZIJA

Praėjusią savaitę Genevoje atsidarė 40-toji Tarptautinė Darbo Organizacijos konferencija, kurioje tarp kitų problemų bus svarstoma automatizacijos ir atominės energijos panaudojimas pramonėje.

Konferencijoje dalyvauja 800 atstovų, atstovaujantį vyriausybes, mokslo įstaigas, įmones ir darbininkų sąjungas.

Automatizacija, šių dienų technologijos triumfas, yra elektroninės mašinos, kurios kontroliuoja kitų mašinų darbą, atlieka tą darbą, kurį iki šiol atlikdavo žmogus.

Automatizacija domisi tiek įmonių vadovybės, tiek ir darbininkija, todėl verta šiuo klausimu susipažinti plačiau.

Komunistai tvirtina, kad automatizacija prives prie masinio nedarbo. Automatizacija sukels ekonominę krizę, sumažės perkamoji galia ir susikaups prekės, kurių negalima bus parduoti. Tai yra seniai pažįstami argumentai, kuriuos komunistai naudojo prieš kiekvieną technologinę pažangą praityje. Kad tie argumentai nepasitvirtino, tas komunistams netrukdo juos naudoti ir toliau.

Visai skirtingą pažiūrą yra pareiškęs Tarptautinės Darbo Organizacijos gen. direktorius David A. Morse, savo neseniai paskelbtame pranešime automatizacijos klausimu.

Šis pranešimas kaip tik dabar yra svarstomas Genevoje susirinkusioje Tarptautinėje Darbo Organizacijos konferencijoje.

David Morse pripažįsta, kad tam tikrų pavojų esama, bet jis yra optimistas. Jis sako, kad nėra pagrindo bijoti nedarbo padidėjimo ar socialinių neramumų, įvedus automatizaciją.

Praetles patyrimas rodo, kad tos pramonės įmonės, kurios pirmos panaudojo pažangios mechanizacijos naujoves, paprastai daugiausia pasiūlydavo ir naujų darbų. Aišku, įmonių vadovybės privalo turėti rūpestingai iš anksto paruoštą planą, jame turi būti atsižvelgiama į žmogiškąją problemą. Prieš vykdant planą, turi būti tariamasi su darbininkijos atstovybe, turi būti numatytos priemonės išvengti skriaudų atskiriems individams ir užtikrinti, kad įvesta naujovė bus naudinga visiems.

Antroji pramoninė revoliucija, kuri remsis automatizacija ir atominės energijos naudojimu, skirsis nuo pirmosios pramoninės revoliucijos, įvykusios prieš šimtmetį, tuo, kad naujoji revoliucija planuojama moksliskai, atsižvelgiant į žmoniškumo reikalus.

Pirmosios pramoninės revoliucijos metu dar nebuvo pro-

fesinių sąjungų darbininkų interesams ginti. Šiandien profesinės sąjungos yra stiprios, reikalaujančios, kad automatizacijos nauda turi dalytis visi: įmonė, visuomenė ir darbininkija.

Automobilių gamybos profesinių darbininkų sąjungos pirmininkas Reuter yra pareiškęs: "Automatizacija ir atominė energija žada turėti puikias perspektyvas iki šiol neregėtai žmonių pažangai".

Savo pranešime Tarptautinei Darbo Organizacijai David Morse pažymi, kad automatizacija nėra tolimos ateities vizija. Ji jau dabar veikia ir smarkiai plečiasi. Šiuo metu labiausiai supramontuose kraštuose beveik kiekviena ekonominio gyvenimo sritis yra pakeista vienokios ar kitokios automatizacijos formos ar technologinės pažangos. Įvairiose visų kontinentų valstybėse veikia atominės energijos komisijos, ruošdamos planus bei programas. Jau 1953 metų rudenį Amerikoje veikė 53 atominiai reaktoriai, Anglijoje 10, Kanadoje 2, Sovietų Sąjungoje 4, Vakarų Europoje 7 ir Indijoje 1.

Morse mano, kad automatizacija ir atominė energija gali būti ypač naudinga pramonės atžvilgiu labiausiai atsilikusioms Azijos, Afrikos, bei Pietų Amerikos kraštams.

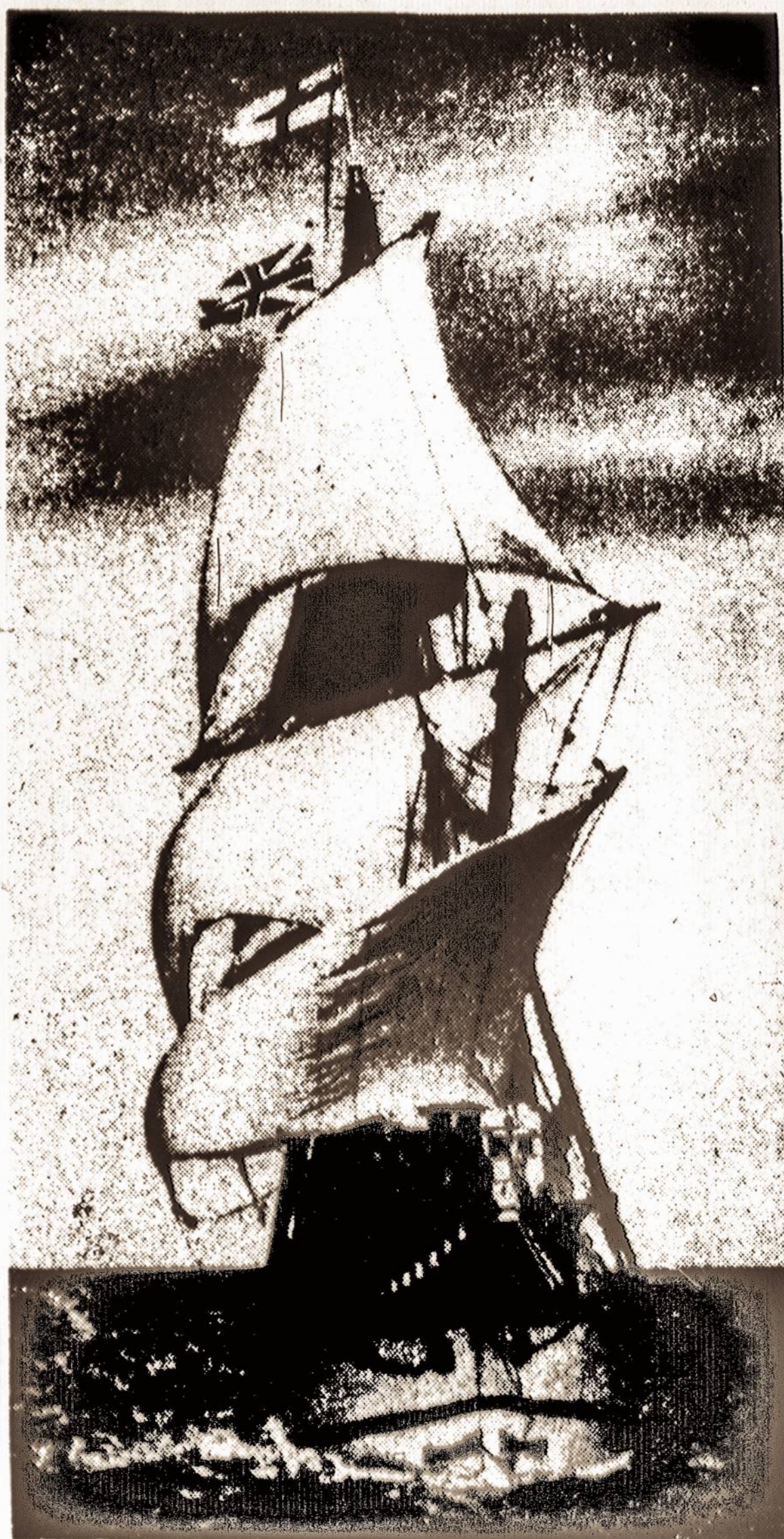
Visa, trumpai sutraukiant galima pasakyti, kad automatizacija ir atominės energijos naudojimas šiuo metu su dideliu dėmesiu studijuojamas visame pasaulyje.

Ši antroji pramoninė revoliucija vykdoma palaipsniui, planingai ir tvarkingai. Laisvosios profesinės sąjungos pramoninėse šalyse yra pakankamai stiprios darbininkų interesams apsaugoti. Turime įstatymus garantuojančius, kad skriaudos, pasireiškusios pirmosios pramoninės revoliucijos metu, dabar nepasikartos. Visa tai leidžia daryti išvadą, kad tai bus palyginti neskausdi revoliucija.

Anot Reuterio, mokslas davė įrankį, kuriuo bus galima įveikti skurdą visame pasaulyje.

● Londono spauda pranešauja, kad buvęs premjeras Sir Anthony Eden bus paskirtas karalienės Elzbietos patarėju. Empire News and Sunday Chronicle rašo, kad Edenui ir jo žmonai dėl to esąs paruoštas nemokamas butas.

● Buvusio prezidento Trumano dukterė Margaret Daniel savo vyrui Clifton Daniel padovanojo sūnų, kuriam duotas Clifton Truman vardas. Trumanas su žmona Bess buvo atvykę į Doctors Hospital New Yorke pamatyti anūko.

KAIRĖJE: Mayflower II laimingai perplaukė Atlanto vandenyną, ir pasiekė Amerikos krantus. Jis yra kopija to laivo, kuriuo 1620 m. piligrimai atplaukė į dabartinį Plymouth, Mass.

SKUSTUVO AŠMENIMIS...

Aktoriaus Vitalio Žukausko "vieno žmogaus teatro" pasirodymas Kalifornijoje.- Pasisekimai ir sunkumai su lietuvišku humoru.

BRONYS RAILA

Aktorių Vitalių Žukauską nuo seniau pažinojau, bet veik prieš aštuonerius metus man iškeliavus iš Brooklyno į tolimuosius vakarus, nebeteke jo matyti. Per tą laiką tik daug kartų skaičiau spaudoje apie jo dažnus pasirodymus įvairiuose lietuviškų kolonijų parengimuose. Tad rytiečiai lietuviai, daug kartų jį matę ir jo programas girdėję, be abejojimo, turi aiškesnį vaizdą, negu mes kiti iš laikraščių.

Bet susidaryti vaizdą apie artistą iš mūsų laikraščių gana sunku. Čia dažniausia rasi skambią reklaminių korespondencijų prieš parengimą, bet labai retai aiškesnį ir kvalifikuotą įvertinimą to, kas buvo parodyta. To priežastis gal paprasta: parengimų rengėjai laukia publikos ir vėliau palaiką įvertinimo, bet jiems niekad į galvą neatėina, kad tam įvertinimui derėtų tinkamai pakviesti ir savuosius laikraštinius. Gi nuėję į parengimus drauge su kita publika, savo amatą gerbiantieji laikraštinkai pasielgia taip, kaip ir kiekvienas bilietą pirkęs dalyvis: jie paprastai nieko neberašo. Ir, man rodos, jie daro teisingai...

Bent aš taip stengdavau laikytis. Tačiau dėl Vitalio Žukausko reikia padaryti išimtį.

Vitalis pasirinko ir ikūnijo pašaukimą visai raišdškai pagal savo vardą, -- tai neabejotina teatrinė gyvybė, meniškai perteikianti veik visą esmę to, kas yra tikro, pulsuojančio, gyvo ar jau ir pūvančio mūsų lietuviškos Amerikos gyvenime. Aktorius profesionalas, giliai išsismoklinęs savo amate, plačios erudicijos, gero skonio, įvairiųjų talentų, dėkingos sceninės išvaizdos, šilta asmenybė. Lietuviai aplink New Yorką ir Chicagą, kur dažniau pasirodo eilė kitų mūsų naujųjų teatro talentų, gali daugiau palyginti. Bet mums, Amerikos tolimųjų vakarų gyventojams, Vitalis Žukauskas per eilę metų buvo pirmoji ir vienintelė tokio masto naujiena, kai jis čia atvyko, iškviestas Los Angeles lietuvių radijo valandėlės vadovo Broniaus Gedimino į valandėlės penkmečio sukakties minėjimo vakarą.

"Ką per paskutinį dešimtmetį, mačiau geriausio po Antano Va-

nagaičio mirties, tai buvo šiandien Vitalis Žukauskas", pasakojo vienas iš Los Angeles persikėlęs gyventi senas chicagietis. Man nebeteke Amerikoje išgirsti Antano Vanagaičio programų, tik su šiuo mylimiausiu Amerikos lietuvių teatrininku susipažinti iš

Aktorius Vitalis Žukauskas Kalifornijoje, Los Angeles, svečiuojasi mūsų bendradarbio Bronio Railos nuosavame kieme. Kairėje žurn. B. Raila (ukterų Undinės ir Neringos tarpe, aktorius V. Žukauskas ir Daneta Railienė. Paveikslas apačioje ant žemės matyti didelė abalonė -- mūsų bendradarbio namų mėgiamas simbolis.

Vytauto Alanto redaguotos knygos, bet vaizdas ėmė aiškėti. Vidutiniam Amerikos lietuviui labiausiai sminga į širdį ir atmintį toks artistas, kuris, iš vienos pusės, kaip sakoma, "prijuokina ligi ašarų", yra linksmas, gyvas, kupinas humoro, sąmojaus, pripasakojantis juokų, anekdotų, pašaipų ir satyros iš mūsų tiesioginio ar artimo gyvenimo, o iš kitos pusės -- artimas jam savo lyrine dvasia, pažaidžiantis, komišku ar sentimentalių dainelių padainuojantis, pagrojančias ir net pašokantias. Tai sena tiesa, ir taip yra ne tik lietuviuose, bet ir visame pasaulyje. Skirtumas ir riba tarp tokių teatrų vertės čia yra tik viena -- tai skirtumas tarp vulgaraus juokdario ar žonglieriaus, ir kūrėjo menininko.

Kai Amerikos lietuvių gyvenimo sąlygomis susikurti ir išlaikyti profesiniam dramos ar operetės teatrui nebuvo ir vargiai kada bus įmanomų galimybių, belieka ir toliau tik ta reali galimybė, kad profesinio lygmens "teatrus" čia sukurs ir išlaikys tik gabiausias pavieniai aktoriai ar jų labai mažos grupės. Daugiausia šansų išlaikyti čia turi tik vieno ar dviejų aktorių teatrai...

O toks "teatras" mūsų artistui stato be galo sunkus reikalavimus.

Pirmasis sunkumas -- tokio "teatro" repertuaras, jo programos sudarymas bent dviejų valandų vaidinimui. Žymieji Amerikos radijo ar televizijos aktoriai savo pusvalandžio ar valandos spektakliui paruošti turi dešimtis apmokamų kvalifi-

kuotų padėjėjų -- rašytojų, muzikų etc. Lietuvis aktorius savo programą turi paruošti kone išimtinai pats vienas. Jis turi sekti visą mūsų gyvenimą, pastebėti visas jo dalis ir visur gyvai reaguoti. Jis turi apie viską nusivokti, būti pilnas idėjų. Kri tikos, saiko ir skonio jausmas jame privalo būti ko taikliausias ir jautriausias.

Čia pat jį lydi antrasis sunkumas -- jo kaip aktoriaus menininko, pasakyčiau, moralinė vieta žiūrovuose ir visuomenėje. Mūsų europiečių lietuvių didžiumą čia tebeveikia sena pažūra, kad yra "rimti" aktoriai ir "nerimti"; kad yra didieji tragikai ir kažkokie pramoginiai juokdariai - klaunai; kad yra "didžioji scena" ir "mažoji scena"... Be abejo, galima ir taip skirti, bet ar tik ne tiksliausia būtų įprasti žiūrėti, kad nėra nei didelių, nei mažų scenų, o yra tik dideli ir maži artistai, gabūs meninkai kūrėjai, ar tik negabūs arba dar neišbrendę mėgėjai.

Trečiasis sunkumas gal pats didžiausias. Kad vieno aktoriaus teatras galėtų pastoviau laikytis ir visur turėti pasisekimo, jo programa arba visa ar bent žymia dalimi turi būti humoristinė, gyva, gyvenimiška ir linksmas. O tai yra tikros skustuvo asmenys, kuriomis aktoriui tenka vaikščioti nuogomis kojomis. Kas supranta gyvą menininko temperamentą, sutiks, kad jo požiūris į labai aiškias mūsų Amerikos lietuvių gyvenimo tragedijas ir komedijas daugiausia ir tegali būti humoristinis, satyrinis, ironiškas ir net sarkastiškas. Savaimė suprantama, vietomis atmiešamas sentimentalizmu ir "patriotizmu".

Bet su tuo iškyla didelė dėda -- itin nestiprus humoro jausmas lietuvių prigimtyje, ypač lietuvių emigranto. Jei tu pasiėpsi ar satyriškai ar karikatūriškai atsiliepsi apie kaimyną, kitą parti-

ją, kitą draugiją, kitų papročius ar idėjas, -- tai jam patinka, tai labai gerai, puikus humoras, ir tai teisybė, nes anas kaimynas yra niekam tikęs, kitos partijos žalingos lietuvių vienybei, kitos draugijos negeros, kitų žmonių įpraciai juokingi, o jų idėjos stačiai kvailios. Bet nediršk humoro šviesoje parodyti manęs, mano partijos, mano elgesio, mano idėjų. Čia jau nebus humoras, bet juodinimas, įžeidimas, šmeižtas, nusikaltimas tautai!...

Tas apverktinas lietuvių nesugebėjimas su šypsena pažūrėti ne tik į kitų, bet ir į savo paties gyvenimo tragedijas ir komedijas kartais mėginamas net teoretiškai pagrįsti. Štai man neseniai teko išvelti į nevalyvą polemiką su vienu lietuvių kunigu Anglijoje, kuris pareiškė ligi grabo lentos ginsias gen. S. Raštikio autoritetą ir visokią prasingumą. Gi mano rašiniai tomis temomis buvė -- dialektiškai išvedžiojimai, taigi tik žaidimas. Europos Lietuvoje (Nr. 19) jis ta progą neseniai ir parašė:

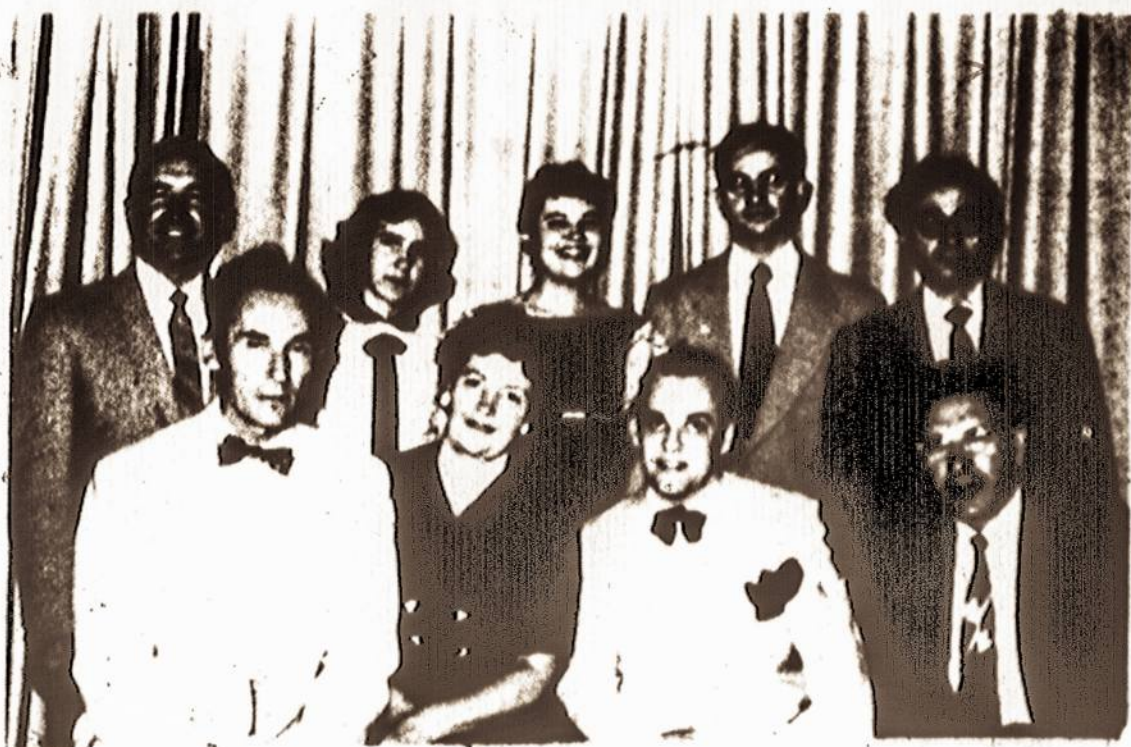
"Kartais toks žaidimas beprasmiskas ir tuscias, kartais pavojingas, o kartais net žalingas. Pridėk prie to žaidimo dar nepozityvaus juoko, tai dažniausia gausime griaujamąjį darbą. Juk juoko tiek daug rūšių, kad pozityviam žmogui nepatartina juo neatsargiai naudotis, kaip receptu gyvenimo vertybėms kurti ir patenkinti.

statyti, ar gydyti ir stiprinti mūsų tremčiai!...

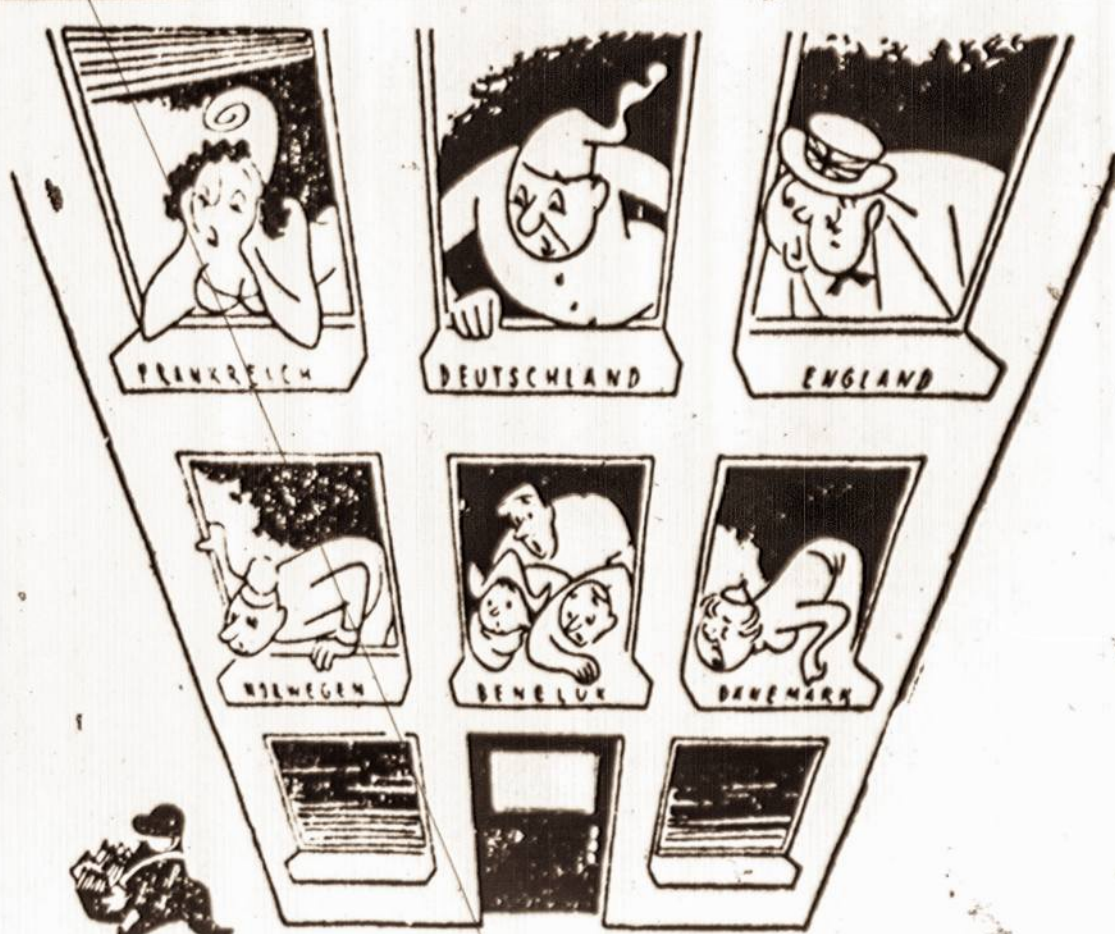
Taigi, išeitų, kad turime dvejoją juoką -- pozityvų ir nepozityvų. Pozityvus juokas, turbūt, bus tas, kuris "gydo tremtį" ir pajuokia tik man nepatinkamų žmonių idėjas, darbus ar juos pačius. O nepozityvus bus tas, kuris kitaip galvoja ir "užgauna" mano, mano partijos, mano gerbiamų asmenų jausmus. Argi reikta pas mus išgirsti nuomonę ar net gauti anoniminių laiškelį, kad jei tu nepritari mano sampratai, tai tu esi pamišėlis?

Tokioje atmosferoje teko ir dar teks dirbti mūsų gabiam aktoriui Vitaliui Žukauskui. Man rodos, jo misija išlaikyti vieno asmens humoristinį teatrą Amerikoje (profesiniame lygyje) yra labai gera ir kelias teisingas, ir pagaliau labai pozityvus. Jiš vartoja daug juoko rūšių, ir visos jos teigiamos, sveikos, pagrįstos mūsų gyvenimo daviniais ir turinčios augstą moralinę intenciją -- "gydyti ir stiprinti mūsų tremtį" ironijomis, satyromis, karikatūromis, humoru ir kitais panašiais "dialektiškais išvedžiojimais."

Tai yra tauri intencija, jeigu iš viso teatro mene tokia intencija būtų būtina. Ir be abejo, Vitalio Žukausko pasirinktas kelias nėra vienintelis geriausias, bet jis yra mūsų sąlygomis galbūt toks, kuris palankiai leidžia priėti ko plačiausią žiūrovą ir jį patenkinti.

KAIRĖJE: Aktorius V. Žukauskas būrely Los Angeles lietuvių tuoj po koncerto. Sėdi iš kairės: A. Rūkstelė, E. Rūkstelienė, V. Žukauskas ir J. Tininis. Stovi: B. Budriūnas, S. Brazdžionytė, E. Rūkštelytė, A. Gustaitis ir B. Brazdžionis. (L. Briedžio nuotrauka)

-- Šiandien nėra laiškų nuo dėdės Bulganino? Matyt jis serga!...

PASTABOS

ALGIMANTAS ŠALČIUS

Toks anų dieną pastebėjo: "Diplomatija tarnauja tik valstybės interesams. Su draugiškumu ji neturi nieko bendro". Ši tiesa išryškėjo hydroatominuos laikų.

Apsivylusius Vakarų laisvintojais už praėjusią savaitę juo skaudžiau užgavo lietuvių spaudoj plačiai komentuojamas "brolių" -- latvių ir estų diplomatų "nesolidarumas".

E. Turausko kandidatūros į svarbų tarptautinį postą Bonnoj nepaėjimas New Yorke buvo įvairiai aiškinamas. Daugiausia klyvo tokiam Washingtono kontroliuojamam "privatiam komitetui" New Yorke. Girdi, jo pareigūnų baimė, kad lietuvis -- diplomatas Bonnoj gali suerzinti sovietus, šitaip melial tarantis pasidalinti pasaulį, priedo, rumunų naftos šaltiniai, buvusios priežastys kodėl poste atsirado rumunas.

Būdinga, betgi, kad lietuvių kandidatūrą iš visų egzilinių "pavergtų tautų" uoliausiai iki pat galo tepalaikė tik "amžini priešai" -- lenkai. Visi kiti veiksniai pripažino gyvenimišką logiką: "Kieno duona valgai, to ir giesmė giedi". "Veiksny" be "tarinio" tai jokia kalba.

Lyg tyčia pasirinkęs "Atsiminimų" savaitgalį, New Yorke posėdžiavo "visų veiksnų veiksnys".

Paradoksas: kada tėvynėje jautėsi ūpo pakilimas ir gražesnes ateities viltys, Tysliava ir kiti "veiksniuose" bendrai įžiūrėjo nevilgtį ir ūsiminimą. Aišku, kitaip ir būti negalėjo. Ligšiolinės veiklos betikslinumas, visiškai nesugebėjimas naudotis atatin-kamomis priemonėmis, veiksnų organizacijos suglebitas negalėjo nė vieno džiuginti. Politikų senilinėje ir istorinio ego psichozėje, kai kurių bukaprotiškumo tebeglūdi "Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto" nesėkmė.

N. Y. Times muzikos kritikas neseniai svarstė kada net ir pasaulinės garsenybės muzikai turi pasitraukti nuo scenos. Užsilikimas, girdi, ne tik sugriuvęs muzikos kūrinių grožis, bet ir pakenkia kitiems kartu sušilantiems menininkams.

Analogiška -- pats laikas visuomenėi ir sambūriams vis griežčiau reikalauti, jog iš vadovaujančių vietų trauktųsi fiziniai ir protiniai karštinčiai. Nežiūrint kaip dideli jų praecties nuopelnai, vardan lietuvių tautos labo, šie žmonės turi būti pašalinti iš vadovaujančių postų. Visuomeniniai ir valstybiniai veiksniai nėra prieglaudos ar senelių namai. Jų tezė: "Po manęs, kad ir tvanas", atsižvelgiant į lietuvių tautos ligšiolinį gėjumą ir norą išlikti, netinka.

Ruth Cheleden, Kazio ir Onos Cheledenų duktė, ši mėnesį baigia Rosemont College, Philadelphijoje, kur ji sėkmingai studijavo meną. Iš kairės į dešinę: dailininkė Ruth Cheleden ir jos kritikai -- Motina Chryssistom ir John Boler. Jau nosios dailininkės tėveliai vadovauja 26 milijonų dolerių kapitalo turinčiai Philadelphijos lietuvių finansinei bendrovei, Liberty Federal Savings and Loan Association.

Praėjusiomis dienomis buvo gyvai svarstomas JAV Informacijos Įstaigos likimas. Jos pastangos lietuvių kalba informuoti apie mūsų gyvenamą kraštą verčia pasisakyti.

Nežiūrint dabartinių Įstaigos vadovų A. Larson ir A. Washburn pastangų, Amerikos Balso, kurį ši Įstaiga valdo, nepopuliarumo, tiek čia, tiek anapus, priežastim laikytina defensyvinė, siaurai buržuazinė Prezidento Eisenhowerio užsienių politika. Nebuvimas, joje Lincolno -- Wilsono demokratijos apaštalavimo dvasios, idealizmo, siekiant visame pasaulyje įgyvendinti tas pagrindines žmogaus teises ir per tai gėrbūvį, kuriuom džiaugiamės Amerikoje, įgalina vis augančią Maskvos ofenzivą. Nepajėgiems esamos "talkingos" užsienių politikos interpretuotojams -- Amerikos Balso radijo žurnalistams tenka dalis AB nesėkmės. Nepaslapstis, kad į AB yra patekę nemaža žmonių, niekad nedirbusių publicistinę ar informacinę darbą. Šie žmonės neišvengiamai turėjo šauktis pripažintų žurnalistų ir rašytojų tautos. Vien praėjusiais metais už ją buvo išmokėta virš \$70,000 mokesčiai surinktu pinigų, nors Amerikos Balso etatai yra gausūs, technikinės priemonės pavydėtinos.

Būdinga, kad kongresmenai kibo ne prie šio permokėjimo esmės: "Kodėl AB pats nepirrašo reikalingų skriptų", kam rašo reikalingų skriptų", kam, girdi, vyriausybė veikia laisvą spaudą!?"

M. SLUCKIS

NEGESK

Negešk, negešk, žiburėlii...

Tu ne tasai žiburėli, kuris spindi prie pat miško, tūlumoje tetos gūžtoje...

Ir ne žvaigždė, mirksinti aukštai, aukštai danquje...

Ir ne mėnulio pilnatis, besišypsanti prieš mūsų langus.

Tu ne saulė, kaitriai lypsnojanti danquje, šildanti mūsų dulkiną gatvę ir visą miestelį.

O, nei Tu netgi ne toks puošnus, kaip blizganti stiklo žukė kaimynų darže.

Tu, mano žiburėli, nieko nešildai ir niekam nešviti. Tu mažas, toks mažas lyg virbalo smailgalis, lyg tankioje žolėje pasilėpęs jonvabalas.

Kiti tavęs net žiburėliu nepavadintų... O aš žiūriu į tave ir neigali akių atitraukti. Atiduočiau viską, ką turiu ir ko neturiu, kad spindėtum ir niekados neužsimerktum!

* * *

Aukštai ir stiprus vyras buvo mano tėvas. Toks aukštai, jog vaikščiodamas galva siekdavo didelių medžių šakas. Toks stiprus, jog pasagą juokaudamas atlenkdavo. Raitelių eskadronė, kariuomenėje tarnaujant, visai jį stipruoliu vadino. O štai pernai rudenį ėmė ir atgulti...

Ak, toks tai buvo blaivus ruduo!

Seniai atsiūgo rugpjūčio karščiai. Lyg atšviežintas ragalėlis padveikė šiluma bobų vasara -- drungna, šviesi, maloni. Padveikė ir tuoj ataušo. Dar pagrūmojo vėlyvas perkūnas, kad žmonės nenustotų galvų bijoję, ir taip pat liovėsi. Vėjas sutraukė vorų iškraigtus tinklus, lietus čaižė ir plakė nurudavusias ruglenas, sukliuzusius miestelio stogus. Nespėjo nudžiūti, nubalti tvoros, pajudusios namų sienos, jau ir vėl dulka. Rodos, ir neperžiūpė, o šaltis krečia, drėgmė prasismeikia ligi kaulų. Bėgdami į mokyklą, šokinėjome nuo akmens ant akmens -- tu akmenų gatvės grindinyje reta, kaip dantų senio burnoje. Kas kita vasara -- klanai kaip pašildyti, braidyk, taškykis, plukdyk laivelius...

Iš aukštybių vis žemiau leidosi pilkas, švėninis dangus. Jis apgobė visą miestelį, tartum lopytos cirko drobės turgaus aikštę. Dulsva gatvė, dulsvi namai, dulsvi žmonės... Rodės, pasišokėtum su ilga kartimi ar meškerykočiu ir pradurtum debesis. Nespėjai atsikelti, vokus pratrinti, išsilakatyti, jau vakaras. Ilgas, ilgas vakaras...

Nemėgau rudens, o dar labiau nemėgau tu žliaugiančių, tamsių rudens vakarų!

Tokia tamsa tik vagims, -- pasakė motina vieną gūdų vakarą, sodindama mus vakarienės. Užstalėje nebuvo tėvo -- jis labai vėlai sugrįzdavo iš dirbtuvės.

Aš dirstelėjau į juodą lango stiklą. Aplevgis motina šiaip sau kalba. Vagių ji nebijo. Nebijojau jų ir aš. Menkai tepė vagys, mus aplankė. Aš netgi troškau, kad ateitų kokasai Rickus. Sako, jis duoda aukso, jei nerandąs ko išsinešti.

O tėvo vis nėr... -- atsiduso motina ir pastūmė man rūkytos menkės kšnelį.

Gal jis kaip tik klampuoja kur nors netoliese, pasišviesdamas kišeniniu žibintuvėliu?

Nukrausčiusi stalą, motina iškišo galvą laukan. Prišokau prie atlapų durų, įsikibau viena ranka į jos sijoną, o kita ištiesiau toli į priekį ar neįja, ar nepermirks tėvas?

Blausiai sublizgėjo prie sienkščio klanas ir tuoj pranyko tamsoje, motinos šešėlio užgožtas. Pagriovė dūlavo aukštai medžiai, mataruodami nuogomis šakomis. Tik vienos alyvos tebežaliuoja policininko Guogos darže. Bet nelinkamas, juodas jų žalumas net ir dieną. Juodame danquje nei žvaigždėlės, visoje gatvėje nei žiburėlio. Pro kaimynų langines vos vos praslysta plonelytis šviesos ruoželis -- langinės visur uždarinėtos, geležiniai kaiščiai iš vidaus užkaišiotos. Užtat kaip švokščia, kaip stūgauja vėjas, įsisukęs medžiuose!

Iš toli, nuo turgaus aikštės, atkiūdo verkminga girta daina. Matyt, paskutinį lankytoją ištrenkė iš smuklės.

— Nepareina... Neį kur užklyd?

Laiškas iš Europos

ANTANAS MATAS

GOMULKOS LENKIJOJE

Lenkai nori dainuoti solo... - Gomulka panaikino terorą, bet dar nepajėgė duoti žmonėms duonos.
- Žodis "rusas" Lenkijoje reiškia "okupantas".
- Ar ilgai Kremlius toleruos tokius dalykus?

Kas šiandien vyksta Gomulkos valdomoje Lenkijoje verta atkreipti dėmesio, nes tai yra bandymas, kuris galės tapti istoriniu.

Gomulka, kuris parodė daug drąsos ir kietumo, savo tautai yra tapęs rezistencijos prieš Sovietų dominaciją simboliu, kuo prancūzams buvo de Gaulle. Gi dėl savo sugebėjimo iš Sovietų išgauti vis naujų nuolaidų, gaudant teisę labiau nepriklausomai tvarkyti savo krašto reikalus, prilyginamas maršalui Petainui, kuris, realistiškai galvodamas, sugebėjo išsaugoti vokiečių okupuotą Prancūziją.

Jei dėl savo geografinės padėties ir baimės prieš Vokietiją, kuri vis dar nepripažįsta Oderio linijos, Lenkija priversta pasilikti Sovietų sąjungininkę Varšuvos pakto rėmuose, tai ji vis dėl to yra gavusi daugiau laisvės už bet kurią kitą Maskvos satelitą.

Tiesa, ši laisvė yra ribota, nes Sovietai su nepasitikėjimu seka lenkų komunistų veiklą ekonominėje srityje ir politinėse dognose. Štai priežastys, dėl kurių Gomulka rodo tokį didelį atsargumą, prisibijodamas susipykdyti rusus ir nenorėdamas apvilti savo draugų partijoje, kurie jiesko vis didesnės nepriklausomybės.

Gomulka bando prilaikyti ir stalinizmo kritiką. Jis net atleido keletą redaktorių, kurie savo laikraščiuose idėjo straipsnius, kritikuojančius Sovietų veiksmus Vengrijoje. Tas aiškinama tuo,

kad jis nenori kiršinti Sovietų, kurie vis dar užima svarbias vietas administracijoje.

Vladislaw Gomulka

Bet ar Gomulka nesiėmė negalimo: duoti žmonėms daugiau laisvės ir palikti Lenkiją komunistinėje struktūroje? Tiesa, jis režimas Lenkijoje yra mažiau kietesnis negu Rusijoje, ar kitose liaudies demokratijose ir Varšuvoje nesibijoma atvirai pasakyti prieš partijos žmones. Bet problema tame, kaip jam pasiseks išlaikyti komunistinį režimą ir patenkinti žmonių troškimą. Istorija rodo, kad tauta vos paragauja trupinį laisvės, reika-

lauja visos. Gi jokiam krašte, net ir Rusijoje, kur komunistai valdžioje laikosi 40 metų, nepasisekė ištvirtinti masėms prievartiant. Komunistinė valstybė gali išsilaikyti tik per jėgą. Tam yra priversta išlaikyti milžinišką biurokratijos aparatą, kad galėtų užslopinti opoziciją.

"Per paskutiniuosius trejus metus mes išmokome kalbėti ir dėka to galėjome padaryti revoliuciją. Dabar mūsų tikslas yra išmokyti mąstyti, kad galėtume suformuluoti sąlygas naujosios Lenkijos kūrimui".

Tie keli žodžiai, pasakyti dabartinės Lenkijos vadų, parodo Lenkijos sunkumus ir viltis.

Lenkai nenori būti paprastais choristais Maskvos chore, jie nori dainuoti solo. Toks yra išpūdis tų vakarų stebėtojų, kuriems teko lankytis Lenkijoje, bet tai nėra lengva anapus geležinės uždangos. Maskvos akys Lenkija visad buvo tik paprastas satelitas po jos "ukazais". Tačiau satelitas ne lengvai tramdomas. Varšuva savo aikštėse nepastatė Stalinui paminklų ir, kas keisčiausia, Boleslovo Bieruto, kurį Vakarai laikė atsidavusiu Kremliui liokajumi, prieš

mirtį padarytuose užrašuose rekomenduojama laikytis tokios taktikos, kad Kremliui "ukazai" būtų sabotuojami.

Gomulka panaikino terorą, bet iki šiam laikui žmonėms nepajėgė duoti užtenkamai duonos. O kada pilvas išalkęs ir duodama laisvė, tai reiškia sovietinei sistemai galą.

Šiandien Lenkijoje viešpatuoja nuostabi didelė, palyginti su kitais komunistiniais kraštais, žodžio, spaudos ir mąstymo laisvė. Žmonės gali be trukdymų klausytis užsienio radijo stočių, skaityti iš užsienio įgabenamus laikraščius ir net išvažiuoti.

Kremlius taip ilgai toleruoti negalės, nes tokie dalykai yra užkrečiami. Lenkai tai irgi gerai žino. Tad jie veda labai atsargią politiką rytiniame bloke. Jie saukiasi Amerikos pagalbos pakelti savo ekonominiam gyvenimui ir kartu tikisi, jog pačioje Rusijoje kas nors pasikeis.

Kaip ten bebūtų, iki šiam laikui jiems pavyko išvengti stalinizmo atstatymo.

Prancūzų žurnalistai, kuriems teko šiomis dienomis lankytis Lenkijoje, pasakoja, kad lenkų voidei surimtėdavo, pamačius jų užsienietišką automobilį. Viena jauna mergina net nenorėjo jiems atsakyti ir praėjo nusukusi galvą. Lenkai juos palaikė rusais. Tad jie greit įprato, pirm pradėdami pasikalbėjimą pasakyti, kad esą prancūzai ir lenkų veidai iš karto nušvisdavo ir siūlydavosi patarnauti.

Lenkai nemylė nei rusų, nei stalininkų.

Visa tai atrodė anekdotiška, bet tai charakteringas bruožas ir atidengia svarbų dalyką, kad komunizmui nepasisekė įgyvendinti jų reklamuojamą "tauty brolybę". Žodis "rusas" Lenkijoje reiškia "okupantas" arba "pavergėjas", lygiai kaip senais Lenkijos padalinimo metais.

Kur yra ta "taikos ir draugiskumo siena" tarp liaudies Vokietijos ir liaudies Lenkijos? Tuščias tiltas skiria miestą į dvi dalis: Frankfurt prie Oderio ir Slubice, kurių žmonės net nepažvelgia vienas į kitą. Jokio judėjimo per sieną. Abi liaudies respublikos yra atsukusios nugaras viena kitai. "Broliškos tautos" yra atskirusios viena nuo kitos geležinėm uždangom, kurios pakeliamos tik oficialių delegacijų, diplomatų ar rusų kariuomenės automobiliams.

Lenkų intelektualai, kur kas nuoširdesni pasikalbėjimuose su vakariečiais, negu kiti satelitai, beveik visi prisipažįsta:

-- Aš prisibijau dėl kai kurių įvykių grįžimo. Aš jausčiausi

daug laimingasis, jei galėčiau išvykti į kokią negyvenamą šalį...

Taip kalba partijos nariai. Bepartiečiai sako:

-- Aš niekad nebuvau partijos nariu. Bet nėra negalimo, kad vien dieną juo tapsiu. Partijoje reikalinga patrijotų, kad atsilaukius prieš "kolaborantus".

Tie "kolaborantai" Gomulkos Lenkijoje yra stalininkai.

Yra dar trečia grupė žmonių, kurių atsakyme skamba cinizmas. Jis pavaizduojamas senu anekdotu, kuris dabar Lenkijoje pasakojamas padėčiai pavaizduoti.

Viena našlaitė vestuvių išvakarėse kreipėsi patarimo į savo ištekėjusią draugę, ką ji turinti užsidėti vedybų naktį, pizamą ar naktinius marškinius? Tai neturi jokios reikšmės, atsakė draugė, ar tu būsi naktiniuose marškiniuose ar pizamoje, atsitiks tai, kas turės atsitikti...

Dar prieš keletą metų lenkų laikraščiai buvo patys nuobodžiausi rytuose. Šiandien jie pasidarė gyvi, idomūs ir juose nesibijoma kritikos. Komjaunuolių organas spausdina džiazo skyrių, gi beveik iš visų žurnalų šypsoi amerikiečių kino artistės.

Sovietų kultūros dumpingas bankrutuoja. Lenkai mažai domisi sovietų rašytojais. Priešingai, vakarų spauda išgrobstama. Šiandien Varšuvos kioskuose galima gauti Times, Manchester Guardian, Le Monde, Die Tat ir kitus nekomunistinius laikraščius iš vakarų.

Charakteringas vienas dalykas, kad Lenkijoje komunistams niekad nepasisekė iškilti virš intelektualų, kurie tebeužima svarbesnes kultūrinės vjetas, tuo tarpu kai kituose komunistiniuose kraštuose buvo prileidžiami tik tie partiečiai, kurių tėvai buvo paprastai darbininkai.

-- Ar jūs neturėjote jokių nemalonumų, kad jūsų tėvas buvo grafas? -- paklausė prancūzų žurnalistas vieno lenko užimančio labai aukštą vietą.

-- Jokių, nes, kiek žinau, mano tėvas nebuvo stalininkas...

KITĄ SAVAITĘ: LENKAI NENORI SĖDĖTI ANT VINIŲ.

*

NEBEVERS I KOLHOZUS

Lenkijos komunistų partijos galva Gomulka, savo sveikiname ūkininkams tradicinės Šekminų šventės proga pareiškė, kad niekas nebevers ūkininkų telktis į kolchozus ir šių metų Šekminės jie švęs naujomis ir geresnėmis aplinkybėmis.

Šeši mėnesiai prabėgo nuo posūkio šalyje, pakė Gomulka, kuris leido lenkų valstiečiams tapti pilnais šeimininkais. Gomulka pažymėjo, kad jo vyriausybės žemės ūkio programa numato įvairias ūkininkų savivaldos formas ir šioji politika daugumos ūkininkų yra remiama.

ŽIBURĖLI

Novelė

Giliai atsidususi, motina nužėrė mane nuo slenksčio, užtrenkė duris. Vėjas ir tamsa nebeqasdino, bet troboje pasidarė nykia. Nebekvepėjo rūkyta menke; Elzytė nurupojo gultį, Benius žiojavo. Man irgi lipo blakstienos, bet nutariau sulaukti tėvo. Retai, labai retai ji matydavau...

Motina sėdosi adyti kojinių. Man atrodo, kad ji nemato nei adatos, nei siūlo. Jos mėlynos akys klaidžiojo tamsiomis kertėmis; vėju stipriai beisterėjus, ji krūpteldavo ir pakeldavo galvą.

Ir štai gatvėje pasigirdo ratų dardėjimas. Valzdavausi purvu aptekusias asis, šlapią šiaudų sėdyne, susitraukusi, gūnia apsisupusi valstietij... Tamsu, drėgna, šalta... Vazinėlis labai mėgau, bet tik tai diena, kada, toli, toli matyti... Aki mirksniu tokia mielia pasidarė man gryčia — nelygi asla, dievis... šalties neuzdenqtas stalas, aprūksai žiburėlinė lempa. Prislinkau prie motinos, priqlūdau prie jos kelių.

— Atstok, — ir žiliai apibarė ji mane, nužvelgusi keistomis nematančiomis akimis.

Visa įsitempusi, motina klausėsi vėjo, artėjančių ratų.

Kažkas garsiai nusikeikė, stabdydamas arkli. Šūkalajo, taškė purvą vyrui. Suskambėjo beldžiamas langas. Man pasivaldėno, kad į stiklą įsitermė lenos.

Svečiai atvažiuo?

Motina atsistojo nusiqandusi, išbalusi. Siūlių kamuoliukas nusirito į pastaę. Niekas jo nepakėlė.

Kambarin įvirto stambus, vienplaukis vyras su blizgančiu odiniu žiurstu. Rankoje jis qniauzė mūsų tėvo keptuvę; nuo sulenkto matiko lašėjo vanduo... Paskui ji įtrepseno qeras mūsų pažįstamas, odminys Juzė, taip pat su blizgančiu žiurstu. Ant pečių, kaip mažą vaiką užsivertęs, jis vilko tėvą...

— Girtuokliai prakeiktai! — qailiai, kažkaip skausmingai riktelėjo motina ir įsikibo man į pečių. — Jau savo kojomis neparasikerėbina! Vaikų bent pasigalėtų... Vaikų...

— Tylėk, motin, — rūdžiai sudraudė ją vyras, atsargiai dėdamas ant stalo tėvo keptuvę. —

Nelaimė, ar nematai? Prie kubių besitąsydamas parkrito...

— Nelaimė... Didelė nelaimė... — pritarė Juzė, dar labiau palinkdamas po sunkia našta ir nežilūrdamas į motiną.

Apsidairęs kur lova, nepažįstamas nukėlė [imigsi] Benių, ir abudu odminiai patiesė keistai snarpuojantį, pageltusiu veidu tėvą. Visada glotniai suškuoti, ilgi, lygūs plaukai dribo jam ant užmerktų akių.

— Vos vežimuką pagavom, — niūriai aiškino Juzė. — Ažuolas, ir tas mūsų qarbarnej neįvertų... O ką jau žmogus... Kad ir milžinas buvo, jis tik palaužė...

Kambarys tuoj ėmė dvokti mirkytos odos raugu, tabako dūmais.

Veitui motina rovė sau plaukus, veitui mes verkėm, šaukėm, sukniubę kojqalyje. Tėvas, neprasimerkė. Tik dusliai alsavo, tik gysla tvinkčiojo jo prakaituotame smilkinyje. Neįjauku ir keista darėsi bežiūrint, kaip nuo lovos negyvai nukaro sunkios, lyg iš storų virvių susuktos rankos...

Apie vidurnaktį tėvas ūmai suspurdėjo visu kūnu ir sudejavęs vos qirdimai paprasė dūmo.

Juzė nesisekė uždegti. Laužė šlapius degtukus, mėtė po stalą. Galop įbraukė ir įkišo tėvui burnon degantį popirosą.

Liqonis tvirtai įsikando, paptelėjo, virė lovos paskūdo dūmelis, ir tamsioje kertėje įsizlebė žiburėlis...

Ir toji maža ugnelė ruseno, smilko, negeso klaurą naktį. Negeso ji ir sekančią naktį. Tėvas rūkė ir rūkė...

— Negesk, žiburėli, negesk...

Kad įmanyčiau, pats įsizlebčiau, pats deqčiau, pats liepsnočiau...

— Negesk, negesk, žiburėli!

Ir tartum paklausęs manęs, tu vėl pažerli kibirkštis ir imi linksmai žybsėti toje kertėje; kur mūsų stiprus, liqos partrenktas tėvas, qrumiasi su mirtimi.

Aš žinau: kol tu žėruoji nakties tamsoje, mano tėvas bus gyvas!

ALTS Seimas Clevelande

Cleveland, Ohio - Birželio 1 ir 2 d. vyko ALTS seimas, kuriame dalyvavo apie 40 delegatų ir tiek pat svečių. Pasirūpimų tarpe buvo: dr. A. Gerutis, dr. P. Daužvardis, Zofija Smetonienė, J. Tubelienė, dr. M. J. Vinikas ir kiti. Seimui sveikino visa eilė organizacijų atstovų. Bendruomenės centro valdybos vardu sveikino valdybos narys dr. A. Nasvytis, SLA vardu dr. M. J. Vinikas ir kiti. Telegramomis sveikino Ohio gubernatorius, abu senatoriai ir keletas kongreso narių. Sveikinimus atsiuntė ir Liet. dipl. šefas min. Lozoraitis, gen. kons. Jonas Budrys ir kiti.

Seimui pirmininkavo adv. Vyt. Abraitis, padedant Br. Gedminui, Vėbrai ir kitiems. Seimas atidarytas su Lietuvos himnu. Buvo mirusiųjų, P. Zadeikio ir M. J. Colney pagerbimas.

Priėmus ALTS valdybos narių pranešimų, išklausa visa eilė nuomonių, ryšium su būsimąja ALTS veikla. Pranešimus padarė: Kazys Karpjus - ALTS ir Amerikos Lietuvių Taryba, dr. Br. Nemickas - ALTS ir Lietuvos laisvinimo veiksniai, dr. Br. Dirmeikis - spaudos reikalai, J. Jurekūnas - jaunimo reikalai ir sąjungos metinės šventės klausimas, Vincas Rastenis - ALTS, tautinės grupės ir Vlikas. Julius Smetona nurodė, kas reikėtų daryti, kad mūsų veikla būtų sėkmingesnė. A. Senikas nurodė, kad ALTS turėtų būti sudaroma JAV rinkimų pagrindu - republikonai ir demokratai. Adv. A. A. Ollis savo laiške nurodė, kad ALTS dabartinė tvarka turėtų būti pakeista.

Visiems seime iškeltiems klausimams ateityje prižiūrėti - kad jie būtų vykdomi - seimas išrinko vyriausią organą, adv. A. A. Ollis, dr. S. Biezis, ir Juozas J. Bačiūnas.

Į valdybą išrinkti: inž. E. Bartkus, pirmininkas, advokatas A. Lapinskas, T. Blinstrubas, dr. J. Paplėnas ir inž. J. Jurekūnas.

Tarybos nariai: adv. Vyt. Abraitis, Juozas Ginkus, K. S. Karpjus, J. Kasmauskas, Vincas Rastenis, A. S. Trečiokas ir inž. P. J. Ziūrys.

Kontrolės Komisija: B. Gaidžiūnas, dr. Br. Nemickas ir adv. B. Kalvaitis.

Balfo atstovybės reikalais A. S. Trečioko pranešimus išklause seimo atstovai, diskutuodami reikėjo nepasitenkinimo dėl Balfo pirmininko kan. J. Kumbiaus elgesio. Detroito seimo prieš tautinių grupių atstovus Balfo, Po Alfonso Ziedo ir adv. A. Lapinsko paaiškinimo, seimas ALTS valdybos atstovystai reikalui priėmė su tuo, kad Balfo sugrąžinta tarybų atstovybą.

Seimo paskutiniame įvykusiame Hotel Walden, dalyvavo visi seimo nariai ir eilė clevelandiečių.

A. S. Trečiokas

RITERIŲ VARŽYBOS DĖL LAIMOS

Iš pat ryto pradėjo pulkuotis aplink pilį smalsuolių būriai.

*
KRYŽKELĖS
A. VIENUOLIS
*

Tą pačią dieną su riterių turnyrais buvo paskirtos ir kitos iškilmės: tai visų naujai atvykusių į Marienburgą Vylauto įkaitų ir karių krikštas. Norėdami pasirodyti prieš svetimšalius, kokie kryžiuočiai katalikybės rėmėjai, toms iškilmėms nesigailėjo išlaidų ir surengė jas su nepaprasta, žemaičiams dar nematyta ištaiga. Bet labiausiai domino visus, ypač svetimšalius riterius ir didikus, žemaičių riterio saraceno Knystauto, žuvusio ties Vilniumi, šeimos krikštas. Daug kam rūpėjo jo dukterė Laima, apie kurios gražumą jau kalbėjo visas Marienburgas. Buvo riterių, kurie tik ir laukė saracėnės apsikrikštijant, kad pasiskelbtų ją savo širdies dama ir kalavija gintų jos garbę ir gražumą.

Sitie visi gandai ir pasiruošimai jaudino riterių Griezė. Jis kasdien mankštinosi Marienburgo laukuose, pratindamasis prie turnyrų. Pratinosi kautis įvairiais ginklais: kirviais, kalavijais, ietimis; raitas ir pėsčias. Jis ruošėsi kautis su visais, savais ar svetimšaliais, kurie tik drįstų Knystautaitę pasipiršti arba paveržti iš jo pirmenybę būti jos riteriu.

Skirtą dieną Marienburgo pilies bažnyčioje buvo surengtas žemaičių krikštas, o vėliau, jau po iškilmų, ir turnyrai tam tikroje aptvetoje vietoje.

Dar iš pat ryto pradėjo pulkuotis apie pilį smalsuolių miestelėnų ir sodiečių būriai. Į pilį ir į pačią bažnyčią leido tik išrinktuosius. Laima Knystautaitė ir jos motina atvažiavo į bažnyčią puikia me vežime, kartu su kunigaikštienė Ona ir kunigaikštyte Sofija. Jas lydėjo raitas Vytautas, daugelis lietuvių, žemaičių ir gudų bajorų ir svetimšalių riterių. Vytautas jojo greta kunigaikštytės vežimo iš širdies pusės, o kiti visi sekė paskui. Ir vėl smalsuolių ir miestiečių tarpe kilo šnibždesys: „Wytowl... Wytowl... Hercog Wytowl...“, ir visi nusiėmė lepus. Visi domėjosi kunigaikštienė Ona, kunigaikštyte Sofija ir gražuole šaracėne Knystautaitė. Nuo šventoriaus vartų iki bažnyčios durų ir pačioje bažnyčioje stovėjo dvi eilės riterių bei karių ir sveikino kunigaikščių šeimą. Ne ordino maršalka, ne Saksonijos hercogas, ne markgrafas ir ne kandidatas Anglijos sostan grafas Derbi buvo iškilmų centre, o kunigaikštis Vytautas, net dar neturįs nuolatinio titulo. Ordinas kol kas jį titulavo tik — Hercog Wygand.

Kunigaikštienės Onos maldaknygę su brangiu aparatu laikė savo rankose bajorienė Knystautienė, rožančių — pilies garbinga Frau; jos ilgą šleifą nešė du pažai, du juodai apsirengę vokiečiai. Knystautaitė po brangių kailių skrandele vilkėjo balta suknele. Kai, įeinant į bažnyčią, sesers vienuolės nuėmė nuo jos sabalenas, ji, baltais drabužėliais, baltomis kurpaitėmis, baltu galvos papuošalu ir susijuošusi plačiu mėlynu kaspiniu, buvo panaši į madošą, kuri stovėjo didžiajame altoriuje. Daugelis riterių didikų ir brolių negalėjo nuo jos atitraukti akių ir apgailestavo, kad ji gimusi saracėne.

Krikštijoti žemaičius iškilingai. Krikštijosi visi, net ir tie, kurie jau buvo gavę krikštą iš gudų, iš lenkų ar iš tų pačių kryžiuočių. Krikštijoti juos pats Marienburgo vyskupas. Knystautaitės krikšto motina buvo kunigaikštienė Ona, krikšto tėvas — pats ordino maršalka. Pakrikštijoti ją Margaritos vardu. Knystautas Manivydas gavo Martyno vardą, o motina — Barbūros. Bajorienė, užkietėjusi gamtos reiškinį garbinėja, seniau labai priešinosi ir savo vyro krikštui, bet kai po vieno žygio, pasibaigusio

taika, bajoras sugrįžo iš Prūsų krikščionimi ir pasiėmė alvinį kryželį, ji keletą dienų paverkė, pasisielėjo ir, sudėjusi dievams auką, nusiramino. Įsitikinusi, kad tas krikštas nepakeičia žmogaus sielos ir kraujo ir kad perkrikštų nebaudžia dievai, ji nelabai nusiminė, kai jos vyras pasikrikštijo ir pas lenkus, o vyresnysis sūnus parjojo iš Prūsų nebe Narvydu, o vikingo drabužiais Kristijonu. Ilgainiui ji pasidarė nuolaidesnė ir kitiems žemaičiams krikščionims ir žiūrėjo į krikštą, kaip į neišvengiamą priemonę geriau atsispirti savo priešams kitatikiams. Juo labiau ji nesipriešino savo ir savo dukters krikštui čia, Marienburge, kur nevarčio prieš jas, kaip pagonės, tokių priemonių, kaip pilaitėje Hansas Zvibakas.

Po krikštynų žemosios pilies rūmuose buvo surengtos vaišės su brangiais užkandžiais ir gėrimais. Tose iškilingose vaišėse dalyvavo visa diduomenė, visi riteriai, užsirašę į turnyrus, ir visi naujai pakrikštijoti žemaičiai. Buvo daug išgerta vynu, alaus, daug suvalgyta žvėrienos ir paukštienos; Vytautui palinkėta su ateinančiu reisui Lietuvon atsiseiti Vilniuje didžiųjų Lietuvos kunigaikščių sostan, o ordino maršalkai ir visiems broliams — ir toliau būti uoliais Kristaus apaštalais ir toliau nešti į rytus kryžių, Vakarų kultūrą ir plėsti šventą Romos katalikų tikėjimą.

Kėlė taures ir už kunigaikštienę Oną, kunigaikštytę Sofiją, bajorienę Barborą Knystautienę ir už jos gražuolę dukterį Margaritą. Vaišės užtruko ilgai.

Ordinas triumfavo: ką pralaimėjo prie Vilniaus, tą atgavo Marienburge, prisitaikydamas prie svetimšalių didikų ir riterių pilvų.

Riteris Griezė žiūrėjo į gražuolę Knystautaitę, šnairavo į savo varžovus ir širdy gailėjos neišvogęs jos kely ir nepabėgęs pas kurį Europos viešpatį ir ten jos nepakrikštijęs ir su ja nesusituokęs. Dabar jam rodė, kad kas nors pagrobs ją jam iš pašonės, ves ir išsiveš. Nervinosi riteris Griezė, krintosi, ir jam bepaliko vienintelė viltis — tai jo smagi ranka ir kietas plieno kalavijas.

Kai susitikdavo su Knystautaitė akimis, tarytum sakydavo: „Gražuole, už vieną tavo žvilgsnį, už vieną tavo nusišypsojimą savo gyvybę atiduosiu!“

Po iškilingų vaišių visi, gerai nusiteikę, nuvažiavo į Marienburgo laukus, kur buvo parengta vieta riterių turnyrams. Ordino maršalka, kunigaikštis Vytautas su kunigaikštienė ir visi didikai ir didikės užėmė savo vietas tam tikroje galerijoje, iš kurios viskas patogiai buvo matyti. Čia pat buvo sudėtos dovanos riteriams, kurie pasižymės turnyruose. Dovanos susidėjo iš brangių kailių, skrandų, brangių audinių, šarvų, iečių, kalavijų, žalvario sagčių...

Dar neprasidėjus turnyrams, vienas prancūzų riteris išėjo į vidurį arenos, nusilenkė prieš didikų galeriją, kur sėdėjo ir naujai pakrikštijota Margarita Knystautaitė, ir, paskelbęs ją savo širdies dama, ištarė priesaiką ginti kalaviju jos garbę ir gražumą.

— O kas su tuo nesutinka, — atsikreipė jis į riterius, — tą šaukiu dvikovon!

Nesutinkančių neatsirado; bet čia išėjo iš būrio karių riteris Griezė ir užprotestavęs pareiškė, kad jis jau seniai paskelbęs bajoro Knystauto dukterį savo širdies dama ir prisiekęs kalaviju ginti jos garbę ir gražumą, o todėl be kraujo praliejimo niekam negalys užleisti tos pirmenybės.

Jo žodžius galvos linktelėjimu patvirtino ir kunigaikštis Vytautas.

— Atleiskite man, šviesiausias viešpatie! — nusilenkė Vytautui prancūzų riteris ir, pridėjęs prie krūtinės savo metaline pirštine apmautą ranką, tarė: — Aukšto bajoro Knystauto dukterė tik šiandien, visų mūsų akyse, tapo krikščionė, o todėl nei vakar, nei seniau, iki krikšto švento, niekas iš krikščionių riterių negalėjo paskelbti jos savo širdies dama ir negalėjo ginti kalaviju jos garbės ir gražumo; jei tai yra padaręs riteris Griezė, tai jis yra sulaužęs ordino įstatus, riterių tradicijas ir sutepęs savo vardą!

CASINO THEATER

210 E 80th St. New York

Nuo birželio 14 iki 20

HEIMATLAND
EIN WIESENTAG
HEIMATSTADT AM LECH

IŠ PRAEITIES Į DABARTĮ

Pries 50 - 60 metų mūsų gyvenimas šioje šalyje žymiai skyrėsi nuo šiandieninio. Tuo metu šiandieniniai seniai ar jau iskvėlusieji amžinybę, buvo jauni, pilni energijos ir žiūrėjo su viltimi į ateitį: dalyvavo mūsų tautiniame judėjime ir manė, kad jie paliks jaunąją kartą su visais lietuviškais papročiais. Kam gi jie steigė parapijas, statė bažnyčias ir vienuolynus, ar lietuviškus dirvonus, organizavo draugijas, klubus, rengė įvairius vaidinimus, spausdino knygas ir laikraščius? Visa tai jie darė su viltimi ateičiai, -- lietuviškai ateičiai Amerikoje. Intelligentiškų jėgų, pagyginus su šiandieninėmis, tada buvo žymiai mažiau, bet tautinis judėjimas buvo gana didelis. Gal todėl, kad ateiviai pasilgdavo gimtojo krašto, laukė kada jis, numetęs vergijos pančius, prisikels.

Praėjus keliems dešimtmečiams, šiandien matome kitokį vaizdą: daugumas tų bažnyčių ir vienuolynų jau mažai lietu-

PR. NARVYDAS

viškumo beturi, mažai tų lietuviškų draugijų bei klubų beliklo. Laikosi dar susivienijimai, nes jie yra valdžios priešininkai. Prisimename, kaip prieš 30 metų SLA veikėjų buvo sumanyta išleisti Susivienijimo Lietuvių Amerikoje albumą. Rodos, SLA prez. adv. F. J. Bagočius pavedė tam albumui medžiagą rinkti ilgamečiam Susivienijimo veikėjui A. B. Strimailiui. Buvo visokių kalbų ir priekaištų. Surinkti tokia medžiaga nebuvo lengva, nes dalis tų veikėjų jau buvo išsiskyrę iš gyvųjų tarpo, o jų vaikai nelabai rūpinosi palaikyti nuotraukas bei atsiminimus. Visgi tas didelis darbas buvo atliktas ir gražus albumas, kaipavęs SLA apie 12,000 dol. išleistas. Dėl to SLA Centro valdyba tada buvo kritikuojama. Šiandien, pavarčius šio albumo lapus, galima tik pasidžiaugti, kad toks darbas buvo padarytas ir palikta vertinga medžiaga Amerikos

lietuvų istorijai. Kiek ten įvairių veidų mūsų anų laikų visuomenės veikėjų, kurių jau nėra mūsų tarpe. Ten rasite nuotraukas seimų, kuopų, susijusių gyvai su lietuviška nėra mūsų tarpe. Ten rasite nuotraukas seimų, kuopų, susijusių gyvai su lietuviška veikla.

Amerikoje gimęs mūsų jaunimas, išskyrus mažą dalį, yra mūsų tautai žuvęs kūnas. Tokiai dideliai organizacijai kaip Susivienijimui Liet. Amerikoje, su keleto milijonų dolerių kapitalu, reikalinga naujų jaunų jėgų. Buvo tikėtasi, kad atvykę iš tremties Nepriklausomos Lietuvos auklėtiniai papildys senųjų veikėjų retėjančias elles savo įsirašymu į SLA. Bet tos viltys, su maža išimtimi, neišsipildė. Didelė dalis naujai atvykusiųjų mažai tesuprato SLA idėjas, tūli mieliau rasėsi į kitataučiu, apdraudus draugijas, nepasitikėdami savąja.

Tur būt toks jau lietuvių būdas: kas svetima tai gera. Bet dar nevelu, dar daugelis, dėl šiokių ar kitokių priežasčių, jokiai apdraudus draugijai nepriklauso, -- jie gali įsirašyti.

Mat, čia yra tokios sąlygos, kad reikia kur nors priklausyti, pagaliau tai mums diktuoja tautinė sąžinė. Todėl, kaip sakiau, senoji karta organizavo tas draugijas, kad palaikytų gyvą lietuvišką dvasią Amerikoje. Neapvilkiame jų.

Irena Paskaitytė iš Wilkes-Barre, Pa., sveikina savo sužadėtinį lt. Ralph Stephenson iš Costa Mesa, Cal., baigusį West Point karo mokyklą.

ANDES, N. Y.

Maždaug 150 mylių nuo N. Y. gražioje Catskill kalnuose atsidarė nauja lietuviška vasarvietė.

DRUSKONIE HALL

Didelis namas, jaukūs kambariai, lietuviška virtuvė, prieinamos kainos. Žuvinimas, tenisas, ping-pong, croquet'as, kiti žaidimai. Arti Perch Lake ir kitų ežerų Nuosavas kalnų upelis ir miškas bendrai daug medžiui ir erdvės. Tik 1/2 mylios nuo Andes miestelio.

Sezono pradžia 15 birželio

Svečiai priimami savaitgaliams nuo gegužės 25 d., pranesant bent 2 dienas anksčiau. Papigintos kainos iki birželio 15 d. ir nuo rugsėjo 15 d.

Yra "Cottage" su vonia, salionu, virtuve ir 2 miegamaisiais. Galima išnuomoti visam sezonui.

Užsakymus priimama iš anksto, rašant:

Sophie Kraunaitis, Druskonie Hall Andes, N. Y., ar telefonu: Andes 2781 nuo 7 val. vakaro.

Dovanų siuntiniai

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR SOVIETŲ RUSIJĄ

PARCEL DEPARTMENT

GLOBE TRAVEL SERVICE

Tinkamesniam klientų patarnavimui mes turime įstaigas:

SO. BOSTON, MASS.

Room 10, Ellis Bldg. 409 E. Broadway
Tel. Andrew 8-8764. Kasd. 9-7.
Sest. 8-12 val.

PHILADELPHIA 6, PA.

716 Walnut St., tel. Lombard
3-3455. Kasdien 9-5, trec. 9-8

NEW YORK 23, N. Y.

1991 Broadway, tel. LYceum 5-0900
Kasd. ir sest. 9-5. Sekm. uzdaryta.

CHICAGO 32, ILLINOIS

4102 Archer Ave., tel. FREmont
6-6399. Kasd. 9-7, sest. 9-5.

DETROIT 10, MICHIGAN

6446 Michigan Ave., tel. TASHmore
5-7560. Pirm. iki ketvirt. 9-6.
Sekm. uzdaryta. Penkt. ir sest. 9-9.

CLEVELAND, OHIO

1165 E. 71st St., tel. UTah
1-0307. Kasd. 10-7, sest. 10-5

Galite siųsti maisto produktus, rūbus, rūbams medžiagas, avalynę, vaistus ir kitus daiktus. Kiekvienas siuntinys apdraustas ir garantuojamas pristatymas be atskiro atlyginimo. Kiekvienas siuntinys gauna gavėjo pasirašytą pakvitavimą.

Siuntiniai išsiunčiami skubiai, be atidėliojimo ir pristatomi greitai.

Veikiama specialiu susitarimu su INTURIST (Maskvoje) ir siuntiniai siunčiami į visas Sovietų Rusijos dalis. Muitai apmokami čia, taip, kad gavėjas neturi primokėti.

Parcel Dept. GLOBE TRAVEL SERVICE savo įstaigose turi įvairių audeklų, maisto produktų ir kitų daiktų savo klientų patogumui.

Siuntinius galite Parcel Dept. GLOBE TRAVEL SERVICE įstaigoms siųsti paštu, tuoj gausite sąskaitas, ir jūsų siuntiniai bus sutvarkyti ir išsiusti paskyrimo vieton.

Savo siuntinius siųskite per įstaigą, kuri savo pasitikimumą įgijo 25 metų geru patarnavimu.

PRAŠYKITE INFORMACIJŲ IR KATALOGŲ.

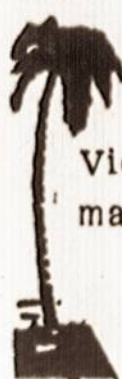
REGISTRACIJA NEW YORKE

Vienkartinė registracija, kai reikėdavo registruotis kasmet prieš rinkimus, New Yorko mieste panaikinta ir, vietoj to, įvesta nuolatinė registracija. Bet šiemet dar reikės registruotis. Persiregistruoti reikės tik tiems balsuotojams, kurie pakeis gyvenamąją vietą ir tiems, kurie pagret du metus nebalsuos.

Rinkimų Komisijos (Board of Elections) raštinėse nuo 9 v. r. iki 5 v. p. p. galima registruotis nuo dabar iki rugpjūčio 28 d. šiose vietose: Brooklyne, Municipal Bldg., 6 aukštas, (prieš Boro Hall) Queensboro, 120-55 Queens Blvd., Kew Gardens, Manhattanne, 400 Broome St.

Rinkimų punktuose galutina registracija įvyks sekančiais:

**Nepamirškite
atnaujinti
prenumeratą**

ALLIANCE CRYSTAL COCKTAIL BAR

Kazys Bulvidas

Vienas iš gražiausių karebutų mieste. Geriausios rūšies maistas, įvairiausi gėrimai. Vakaraus muzika prie baro.

DU ORKESTRAI, FLOOR SHOW IR ŠOKIAI

80 St. Marks Place New York, N. Y.
(8th St. ir 1st Avenue) Telefonas: GRamercy 7-9765

Rugsėjo 28 d. nuo 7 v. r. iki 10:30 v. v. Rugsėjo 30 d., spalio 1, 2, 3, 7, 8, 9, 10 ir 11 nuo 5:30 v. p. p. iki 10:30 v. v. spalio 12 d. nuo 7 v. r. iki 10:30 v. v.

Balsavimai lapkričio 5 d. nuo 6 v. r. iki 7 v. v.

Nors šiemet svarbių pareigūnų nebus renkama, tačiau patartina užsiregistruoti, kad ateityje neberekėtų. Taip pat patartina įsidėmėti šias datas.

D. Klinga

SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

of Kearny, N. J.

ĮSTEIGTA 1924 m.

Julius Paknis, President
George Katilus, Vice-pres.
Peter W. Velevas, Ex. Mgr.
Joseph M. Belza, Treasurer
Mrs. S. Dasker, Asst. Sec'y

24 Davis Avenue
KEARNY, NEW JERSEY

Atdara kasdien, išskyrus šventadienius ir šventadienius, nuo 10 v. r. iki 3 v. p. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30.

MOKAMA 3%
Kapitalas \$1,600,000

Skautų ir vyčių sąskrydis

Birželio 1 - 2 dienomis Worcesteryje įvyko Atlanto parako skautų vyčių ir vyr. skaučių sąskrydis. Iš Bostono, Worcesterio, Hartfordo, New Britaino, Waterburio, New Haveno, New Yorko ir Elizabeto suvažiavo apie 110 dalyvių.

Skautams vyčiams kalbėjo vyr. sktn. K. Jonaitis apie skautų vyčių uždavinius tremtyje, dr. inž. J. Gimbutas -- "Lietuvio skauto profesionalo vieta lietuvių išeivijoje". Be to, ps. V. Pileika turėjo pašnekesį su sk. vyčiais kandidatais ir nušvietė vyčių stovyklos reikalus, o ps. V. Raškys kalbėjo bendrais raišiais vyčių reikalais.

Su vyr. skautėmis pašnekesius turėjo Seserijos vyriausioji skautininkė v. v. O. Zailskienė, kuri į šį sąskrydį atvyko iš Chicagos, ir p. E. Vosyliūnienė "saviukla meilėje".

Bendrus pašnekesius skautams ir skautėms pravedė sktn.

R. Silbajoris -- "Humanistinių studijų prasmė Amerikoje", ps. dr. kun. V. Cukuras kalbėjo apie individo kovą prieš asmenybę smugdančias jėgas, sktn. A. Venclauskas, buvęs Vokietijos skautų vadeiva, padarė įdomų pranešimą apie Vokietijos lietuvių skautų ir skaučių veiklą.

Šeštadienį vakare buvo lauzas, kurį pasikeisdami vedė vyr. sk. V. Strolia ir ps. R. Kezys.

Sekmadienį ryte sąskrydžio dalyviai uniformuoti dalyvavo pamaldose Šv. Kazimiero bažnyčioje.

Skautų vyčių sąskrydžiui pirmininkavo ps. Vyt. Gobužas, o sekretoriavo ps. J. Ulėnas. Vyr. skautėms pirmininkavo ps. R. Moliėnė.

Sąskrydžio dalyvių priėmimu ir vaišinimu rūpinosi Prapuolenienė, Matulevičienė, Garodeckienė, S. Prapuolenis ir L. Jakubauskas, gi sąskrydžio organizavimu -- R. Mo-

KAIREJE: Ateinančią žiemą moterys nešios tokius apsiaustus... kokius išgalvojo Paryžiaus madų kūrėjai. Jo kaina 500 dolerių!

PARDUODAMA

80 butų mūrinis namas su šildymu, kaina \$135.000.00, išsimokėtina. Nuomos pajamų \$34.000. **JUOZAS GRABAU,** 227 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y. ST 2-7524.

lienė, P. Molis, E. Štaraitė, A. Glodas, D. Glodas, D. Pipraitė, R. Židžiūnas ir kt.

Birželio 21 - 23 Maironio parke įvyks skautų sporto šventė.

R. K.

LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

Salės šokiams, vestuvėms ir kitokiems pobūviams prieinamos kainomis. Geriausi gėrimai pigiausiomis kainomis.

Lietuviški maisto gaminiai.

Patriotinių organizacijų susirinkimams patalpos nemokamos.

Visais reikalais kreiptis į klubo vedėją V. E. Mikalauską.

280 Union Ave Brooklyn, N.Y.

Telefonas: Evergreen 4-9672

NORITE GEROS -- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS

Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų.

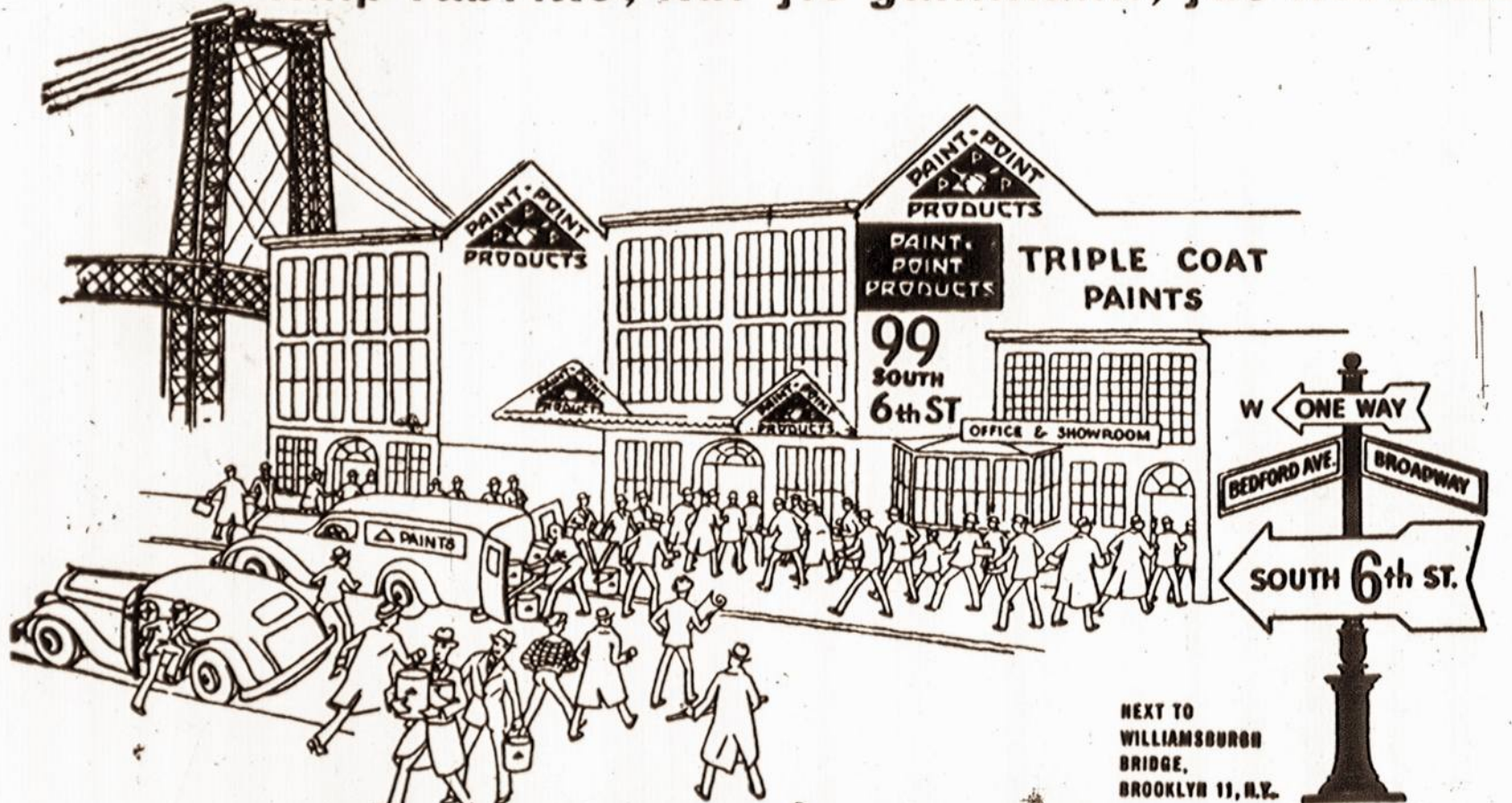
Jums geromis sąlygomis padarys

VYTAUTAS MAŽELIS

422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.

Tel. HY 7-4677

Geresnių ir pigesnių dažų niekur kitur, kaip fabrike, kur jie gaminami, jūs nerasite

PAINT-POINT PRODUCTS Co. Inc.

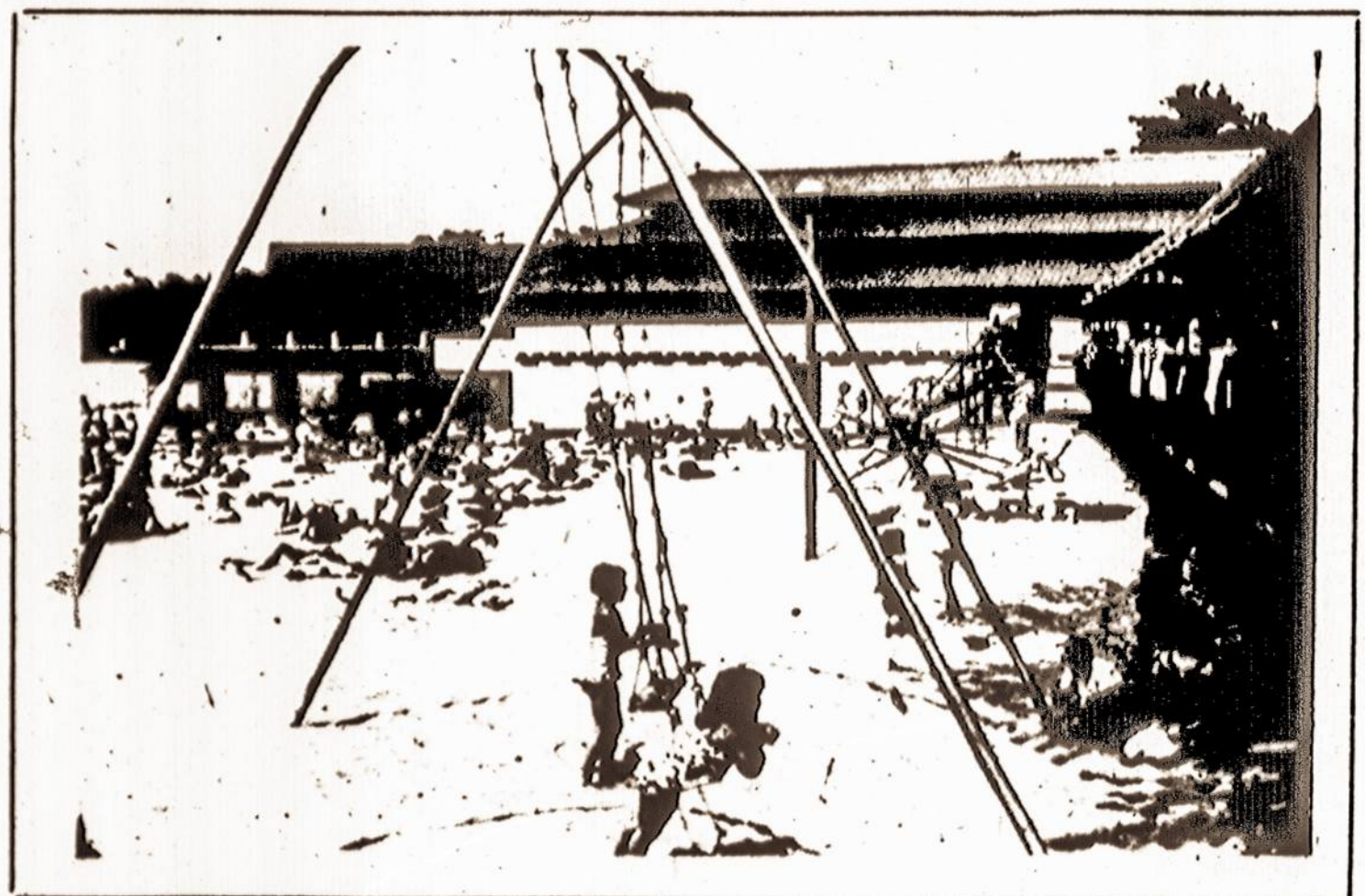
99 SOUTH 6th STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

Tel. STagg 2-4560

LAIKAS RUOSTIS ATOSTOGOMS...

Geresnės, gražesnės ir patogesnės vietos vasaros atostogoms ir piknikams, kaip GREEN PAVILLION prie puikaus Ronkonkoma ežero, niekur nerasite. Palangos smėlio paplūdimis, didelis restoranas, ilgas baras, erdvi salė šokiams bei pramogoms, aikštė automobiliams, įvairios sporto bei žaidimo priemonės pirmos rūšies maistas ir neribotas gėrimų pasirinkimas. The Green Pavillion savininkai, Petras ir Frances Cibuls, kviečia tautiečius ir jų organizacijas dabar užsisakyti datą bei laiką savo atostogoms, iškydoms bei piknikams.

THE GREEN PAVILLION
Lake Ronkonkoma, L. I.

(Tel. Ronkonkoma 9-8536, arba BA 9-3324)

Lietuvių dėmesiui!

NEWARKE ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR

UKRAINA, LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA IR KITUR

Siunčiame maisto produktus, naujus ir degtus drabužius, medžiagas, vaistus ir t. t.

Siuntiniai išsiunčiami 48 valandų bėgyje.

Siuntėjui reikiamas pašto pakvitavimas apie išsiuntimą.

Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitių bėgyje.

Siuntiniai siunčiami oro paštu, pristatomi 7-10 dienų bėgyje.

Siuntėjas gauna asmenišką gavėjo pakvitavimą.

Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu miltu.

PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS

Siųskite siuntinius gimniečiams!

Ofisas atdaras kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.

Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. po piet.

Reikalaukite katalogų. Rašykite rusiškai arba angliškai.

Netoli Pensylvanijos geležkelio stoties Newark.

314 MARKET ST. NEWARK, N. J.

Mitchell 2-2452

Package Express Co.

(Siuntiniai persiunčiami su Parcels to Russia, Inc., leidimu)

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje yra švieži nes jie atgabenami lėktuvais.

Gydytojai sako, kad maitinimasis pieniškais produktais, ypač sūriu, stiprina žmogaus sveikatą ir ilgina jo amžių.

Petro Lisausko krautuvėje (prieš Maspetho lietuvių bažnyčią) taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, tikrų lietuviškų dešrų ir šviežių, tiesiai iš farmos atvežtų kiaušinių.

Petro Lisausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.

PETRAS LISAIUSKAS
64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
Telefonas: TW 4-8087

VISAME NEW YORKE NERASITE GRAŽESNIŲ
IR PATOGESNIŲ SALIŲ, KAIP

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte -- koncertą, vestuves, šokius ar prakalbas -- Grand Paradise gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių.

J. Weinstein

Reikalų Vėdejas

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
EVERGREEN 7-1123

TRAUN'S BAR

RESTORANAS IR BARAS
AUGUST TRAUN, Savininkas

N. E. COR. 7th IR DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-9785

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 Bedford Avenue Brooklyn 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas: EVERGREEN 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N. Y.
Telefonas: EVERGREEN 7-4335 Kopyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vėdejas
660 Grand Street Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC
Telefonas: STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 Jamaica Avenue Woodhaven, N. Y.
Telefonas: Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 Marcy Avenue Brooklyn, N. Y.
(KOPLYČIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR)
Telefonas: EVERGREEN 7-4774

PATRICK FUNERAL HOME

635 North Wood Avenue Linden, New Jersey
Telefonas: Linden 2-4119

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 Metropolitan Avenue Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: STagg 2-4409

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius (važiavimui reikalingi).

LIETUVIAI ADVOKATAI

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis) a
41-40 74th Street
Jackson Heights 73, N. Y.
NEWTON 9-6620

KESTUTIS W. MICHELSON
87-14 111th Street
Richmond Hill 18, N. Y.
Virginia 6-6060

ST. BREDIS, JR.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
AP 7-7083

ANTHONY J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRIANGLE 5-6116

A. Andriuskevičius

Lakrodirininkas ir Juvelyras
DIDELIS PASIRINKIMAS
Brangenybių
485 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
EVERGREEN 4-2318

John Baltaduonis

FRANKFORD AVENUE
CAFÉ
1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KARLONAS

FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET
New Britain, Connecticut
Telefonas: 9-1181

J. Markiewicz

AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktoriai
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Connecticut
Telefonas: LOcust 2-9229

ŠAUTUVAI

Kas tik medžioklės sportui reikalinga, yra gaunama mūsų krautuvėje. Mes parūpiname leidimus. Taip pat siunčiame šautuvus į Europą.

ZIRMO COMPANY

146 Park Row
New York 7, N. Y.
REctor 2-0231

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

BARAS • RESTORANAS
SALF VESTUVĖMS, SUSIRINKIMAMS, PARENGIMAMS.
VYTAUTAS BELECKAS, savininkas
1883 MADISON STREET BROOKLYN 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties, Ridgewoode)
Tel. EV 2-9586

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS
Sulankstyti automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas.
937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.)
Telefonas: EVERGREEN 8-9794

HELEN POVILANSKIENE

BARAS ** RESTAURANAS
SALĖ ŠEIMYBINĖMS PRANOGOMS
158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERGREEN 4-9737

PAJAMŲ MOKESČIŲ (Income Tax business and individual) buhalterijos ir apdraudos reikalais kreiptis į
FRANK DIMAS - PUBLIC ACCOUNTANT -
INSURANCE BROKER - ISTAIGA
764 CYPRESS AVENUE, RIDGEWOOD 27, N. Y.
(Du blokai nuo Myrtle Ave. stoties, važiuojant Canarsie line)
Istaiga atdara kasdien nuo 3 v. p. p. iki 9 v. v.
Seštadieniais nuo 10 v. r. iki 6 v. v.
EV 1-4774, MI 2-4076

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ

RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, Savininkai
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas
Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BOULEVARD, RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 3-3544

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių užkeigų Brooklyne.
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERGREEN 4-9533

DRAUDIMO REIKALAI, TAKSŲ (INCOME TAX) PARUOŠIMAI,
NOTARINŲ DOKUMENTŲ TVIRTINIMAI, KREIPTIS Į

JUOŽA ANDRIUŠI

GENERAL INSURANCE BROKER
CONSULTANT • NOTARY PUBLIC

Užpildomi federaliniai ir valstybės taksai, tvirtinami įvairūs dokumentai ir atliekami visų rūšių draudimai: gyvybės, namų, baldų, automobilių, biznų ir t.t.

GERAS PATARNAVIMAS

Kreiptis kasdien iki 8 val. vak. Šešt. iki 6 v. v.
87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas Virginia 7-4477

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE PATARNAVIMAS PAS

ORMAN & MICHELSON

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
VIRGINIA 6-1800

New Yorkas ir Apylinkė

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

K. Ročkauskas, Fordham universiteto profesorius, po sunkaus širdies smūgio sveiksta namie.

R. Kisielius, poetas ir žinomas vietos veikėjas, susituokė su Lina Mickevičiūte. Vestuvių pulką buvo sudarę: Lilija Balčiūnaitė, Gražina Mickevičiūnė, Danutė Giedraitytė, Danutė Kalnaitė, Alg. Česnavičius, Vyt. Mickevičius, K. Simonavičius ir Alg. Grigaitis.

Kun. Adolfas Keleris, atvykęs iš Europos atstovauti Lietuvos Liuteronų Bažnyčią pasauliniame liuteronų suvažiavime, rugpjūčio 15 - 25 Minneapolis, Minnesota, lankėsi Vienybės redakcijoje.

Vyt. Lapšys, birželio 7 d. išrinktas Lietuvos Atletų Klubu pirmininku. Be to, adv. S. Briedis išrinktas klubo išdalininku, A. Lukas iš klubo pirmininko pareigų pasitraukė.

P. Vaičiūnas, žinomas biznierių ir veikėjas Naujojoje Anglijoje, praleidęs žiemos sezoną Floridoje, grįžo į Cape Cod, kur jo žemėje yra pastatytas iššitas vasarnamių miestelis, turintis net "Vaičiūno Avenue".

R. Šomkaitė, 9 Maple Ave., Morris Plains, N. J., prašo atsiliepti Aldonos ir Genės Švečdaičių drauges ir draugus, mokičius Joniško gimnazijoje.

Irena Gintarė Banaitytė, inžinieriaus ir mokytojos Banaičių dukterė, baigusi Hunter College ir kartu atšventusi savo 21 gimtadienį, pradėjo dirbti Rockefeller Institute, kaip biologijos profesoriaus H. Strel asistentė.

P. Labanauskas, Amerikos Balso lietuvių skyriaus pareigūnas, buvo išvykęs tarnybiniiais reikalais į Vokietiją.

Vyt. Maželis, fotografas, birželio 14-16 d. vyks į Waterbury, Conn. pasiimdamas reikmenis pilnam portretiniam apšvietimui. Norintieji pasidaryti gerų nuotraukų, registruojasi pas A. Žemaitį, 154 Alder Street, Waterbury, Conn. tel. PL 3-7563.

Jonas Giedrys, Vienybės agento Jono Krunklio giminaitis, netrukus atvyks iš Chicago dviejų savaičių atostogoms, kurių metu jis čia aplankys Tumėnus, Markūnus, Aleksejus, Šimaičius ir kitus vienybėčius.

Vincas J. Vyšnius mums praneša, kad neseniai vagys buvo išbrovę į Felikso Motkus namus. Nuostolių Fedelis ir jo žmonai padaryta apie 500 dolerių.

Birželio 16 d., sekmadienį, 7:30 v. v., Lietuvos Sporto Klubu pikniko metu bus moterų krepšinio rungtynės tarp LSK ir Toronto Aušros.

MIRĖ

Jonas Saltis, 64 m. amžiaus, gyv. 76 Berry St., Brooklyne, mirė gegužės 28 d. Palaidotas gegužės 31 d., po apeigų Apreiškimo par. bažnyčioje, Šv. Trejybės kapuose. Liko žmona Ona, dukterys, Elena ir Janė, Laidojo S. Aromiskis.

(V. Mazelio nuotrauka)

Alviną Buivdienę palaidojus

VIRŠUJE: Mokslo pabaigtuvėms atžymėti, Jūratės Andriulytės tėveliai birželio 1 d. suruošė Atletų Klube jos draugėms ir draugams pobūvį. Iš kairės į dešinę: (pirmoj eilėj) Violeta Cibulskytė, Algis Šetikas, Gražina Gaseliūnaitė, Algis Rimavičius ir Irena Krušinskaitė. Antroj eilėj: Kęstutis Nemickas, Virgilija Matkūnaitė, Bronius Nemickas, Aldona Šileikytė, Klemas Budreckas, Jūratė Andriulytė, Jurgis Nemickas, Aldona Andriulytė ir Vytas Svalbonas. Trečioj eilėj: Teresė Kučminaitė, Evaldas Remeza, Vida Lanauškaitė, Rimas Klevočka, Dalia Galinytė, Viktoras Kirkyla, Regina Čepulytė, Antanas Krušinskas ir Judita Audėnaitė.

Birželio 5 d. Metodistų ligoninėje, Brooklyne, staiga mirė Alviną Buivdienę, inž. Kazio Buivido žmona, sulaukusi 57 m. amžiaus.

Alvinos Buivdienės mirtis buvo netikėta. Ypač to nesitikėjo septynių asmenų komitetas, pasirošęs Kazio ir Alvinos Buividių vedybų 35 metų sukakties iškilmėms, kurios turėjo įvykti birželio 16 d. Pokylis turėjo įvykti pačių Buividių Alliance Club salėje, New Yorke. Komitetą tai sukakčiai paminėti buvo sudarę: inž. J. Baltus, S. M. Karvelis, J. Baltuvienė, A. Karvelienė, J. Šimėnas, N. Kulbokienė ir velionės sesuo Paulina Šimėnienė. Pokyliui buvo visas paruošta, beveik visi bilietai išparduoti, velionė iš anksto žinojo apie tai ir rūpestingai jam ruošėsi. Deja, mirtis su-

ardė planus, ir, vietoj džiugsmo, komiteto narius, kaip ir būsimus pokylio dalyvius, apgaubė liūdesys. Pokylis, kaip sakytą, turėjo būti ši sekmadienį, o Alviną Buivdienę palaidota praeitą šeštadienį. Mat, velionė sirgo širdies liga, ir paskutinis smūgis, deja, buvo fatališkas. Nuvežta į ligoninę velionė neteko sąmonės, kurios ji jau nebeatgavo.

Velionė A. Buivdienė

Mirusios kūnas buvo pašarvotas Juozo Garšvos laidotuvių įstaigoje, kuri visą laiką buvo gausiai lankoma. Kopyčia buvo paskendusi gyvų gėlių vainikuose. Laidotuvės, po gedulingų mišių Angelų Karalienės bažnyčioje, įvyko praeitą šeštadienį. Mišias atnšavo klub. kun. J. Aleksiūnas, asistuojant kunigams, Pikturmai ir Dabušiui. Palaidota Gates of Heaven kapuose, E. Hanover, N. J. Velionę į kapus palaidėjo gausus giminių, draugų ir pažįstamų burys. Kartu su laidotuvių dalyviais, vykusiais 21 automobiliu, į kapus taip pat vyko kun. V. Piktur-

Birželio 16 d., sekmadienį, 7:30 v. v., Town Hall, 123 W. 43rd Street, New Yorke, rengiamas Baisiųjų Birželio įvykių minėjimas.

Nuo birželio 17 iki 24 d., Willoughby's, 110 W. 32nd St., New Yorke, įvyksta Vyt. Mazelio fotografinių darbų paroda.

KAVGLIO PASKAITA

Vytautas Kavolis, jaunas lietuvių mokslininkas Harvardo Universitete birželio 1 dieną, New Yorke, Lietuvių Fronto Bičiulių sambūrio susirinkime, įdomiai aptarė "Tautinio lietuvių charakterio problemas". Susirinkusiai New Yorke lietuvių šviesuomenei Santaros veikėjas sistematingai ir nuodugniai pateikė savuosius teigimus apie lietuvių charakterį. Diskusijose dalyvavo dr. Alseikaitė-Gimbutienė, dr. Radzivanas, dr. Vygantas, K. Zoromskis ir kiti.

Užklaustas kokį lietuvių tautos kursą pramatys ateity, V. Kavolis spėjo, jog Lietuvoje su laiku išryškės jaunoji inteligentija, kuri neišvengiamai turės komunistinio auklėjimo antspaūdą. Išsivijęs lietuviams prelegentas patartų šeimoje sustiprinti tėvo įtaką. Motinos įtaka nesanti pakankama lietuviuose išlaikyti patikėjamą savimi. Jis kvieštų lietuvius išsiugdyti "atsakomybės už save" jausmą. Kavolis pareiškė pageidaujantis iš religinės bendruomenės didesnių pastangų, siekiant išsiviečius lietuviams įskiepti gilesnių dvasinių vertybių supratimą ir pamėgimą.

na, ten atlikęs paskutinį religinį patarnavimą.

Po laidotuvių, visi dalyviai buvo pakviesti pietus.

Velionė Alviną Buivdienę buvo ir visuomenininkė. Be sėkmingo biznio (Alliance Club), kurį Alviną turėjo su vyru, ji buvo viena iš Moterų Vienybės steigėjų ir ilgametė jos pirmininkė. Taip pat ilgametė Vienybės skaitytoja ir jos bičiulė.

Velionė buvo kilusi iš Biržų apskrities, atvykusi į Ameriką 1922 m. Ji savo vyrą Kazį Buividą sutiko Maskvoje, o susituokė Berlyne. Buvo socialiai ir draugiška moteris, dėl kurios per ankstybos mirties liūdi visi: vyras Kazys, sesuo Paulina Šimėnienė, giminės ir draugai.

KAZIUI BUIVIDUI ir PAULINAI ŠIMENIENEI.

ZMONAI IR SESERIAI
ALVINAI BUIVIDIENEI MIRUS,

REIŠKIAME GILIOS IŽUOJAUTOS JAUSMUS

Antanas ir Ona Daukantai

KAZIUI BUIVIDUI

Jo mylimai žmonai ALVINAI staiga išsiskyrus iš gyvųjų tarpo, šioje skausmo ir liūdesio valandoje reiškia savo nuosirdžią užuojautą buvęs komitetas jų vedybų 35 metų sukakčiai paminėti.

J. Baltus, S. M. Karvelis, J. Baltuvienė,
A. Karvelienė, J. Šimėnas,
N. Kulbokienė, P. Šimėnienė:

Motiejaus nuotykių

